

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

**Кафедра педагогіки, методики викладання іноземних мов та
інформаційно-комунікаційних технологій**

**Кваліфікаційна робота магістра з методики навчання іноземної
мови на тему:**

**«Контроль сформованості професійно-орієнтованої граматичної
компетентності у майбутніх вчителів французької мови»**

Допущено до захисту
«___» _____ року

студентки групи МСОф02-21
педагогічного факультету романо-
германської та української філології
освітньої програми «Французька мова,
друга західноєвропейська мова, зарубіжна
література, методика навчання іноземних
мов і культур у закладах вищої освіти»
за спеціальністю 014 Середня освіта
Голячук Світлани Миколаївни

*Завідувач кафедри педагогіки,
методики викладання іноземних
мов та інформаційно-
комунікаційних технологій*

Науковий керівник:
доктор педагогічних наук,
професор Майєр Наталія Василівна

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

(підпис) (ПІБ)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ 2 КУРСУ	8
1.1.Професійно-орієнтована французькомовна граматична компетентність студентів 2 курсу як об'єкт контролю	8
1.2.Комплексний контроль професійно-орієнтованої франкомовної граматичної компетентності.....	17
1.3.Види і форми контролю граматичної компетентності майбутніх вчителів.....	25
Висновки до розділу 1.....	32
РОЗДІЛ 2. ТЕХНОЛОГІЯ КОНТРОЛЮ СФОРМОВАНОСТІ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ З ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ 2 КУРСУ	33
2.1. Засоби контролю професійно-орієнтованої франкомовної граматичної компетентності студентів 2 курсу.....	33
2.2 Комплекс тестових завдань для контролю сформованості граматичної компетентності у рецептивних видах мовленнєвої діяльності... 44	
2.3 Комплекс тестових завдань для контролю сформованості граматичної компетентності у репродуктивних видах мовленнєвої діяльності	50
Висновки до розділу 2.....	60
РОЗДІЛ 3. ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДИКИ КОНТРОЛЮ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ФРАНКОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ.....	61
3.1. Організація пробного навчання для перевірки ефективності методики контролю професійно-орієнтованої франкомовної граматичної компетентності студентів 2 курсу	61
3.2. Проведення пробного навчання та інтерпретація результатів.....	64

3.3. Методичні рекомендації щодо контролю сформованості професійно-орієнтованої граматичної компетентності майбутніх вчителів французької мови	68
Висновки до розділу 3.....	70
ВИСНОВКИ	71
РЕЗЮМЕ.....	72
RESUME	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	74
ДОДАТКИ	83

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЗВО – заклад вищої освіти

КЗ – комплекс завдань

МНЗ – мультимедійні навчальні засоби

ПОФГК – професійно-орієнтована франкомовна граматична
компетентність

ВСТУП

Процеси інтеграції України у світове та європейське співтовариства зумовлюють соціальне замовлення суспільства на підготовку компетентних вчителів, які володіють французькою мовою на високому рівні. У цьому контексті велике значення в системі вищої освіти набуває проблема формування професійно-орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності загалом та граматичної компетентності зокрема. Успішність іншомовного спілкування безпосередньо визначається рівнем сформованості ГК, оскільки саме граматики допомагає зрозуміти логіку мислення та оформлення думок французькою мовою.

На сучасному етапі опанування іноземною мовою необхідно визначати, передусім, не як мету навчання, а як засіб вирішення комунікативних завдань. Формування ПОФГК, необхідної для здійснення професійної комунікативної діяльності у майбутньому, можна віднести до найбільш актуальних завдань методики викладання іноземної мови. Рівень освіти має бути достатньо високим аби надати студентам можливість успішного функціонування у ролі вчителя.

Проблема формування та розвитку граматичних навичок французької мови стала предметом дослідження багатьох наукових праць. Так, у роботах вітчизняних і зарубіжних учених висвітлено широке коло питань із проблеми контролю ПОФГК. Зокрема, встановлено етапи контролю формування рецептивних і репродуктивних граматичних навичок (А. А. Алексєєва, Ю. І. Пассов, Н. К. Склярєнко, С. П. Шатілов); сформульовано принципи організації контролю граматичного матеріалу (В. В. Осідак, Ю. І. Пассов, Н. К. Склярєнко); досліджено організацію граматичного матеріалу для контролю (Н. Ф. Бориско, О. І. Москальська, І. В. Рахманов, Л. М. Черноватий); розроблено вправи для навчання практичної граматики (П. Б. Гурвич, М. С. Ільїн, Б. А. Лапідус, Х. А. Медіна Кампос, Ю. І. Пассов, Л. Продромоу, Р. Сайд і Дж. Велман, І. Д. Салістра, Т. О. Стеченко, А. Дж. Томсон і А. В. Мартінет, Ч. Фріз і Р. Ладо, Л. П. Христорождєственська, Г. С.

Чекаль, С. П. Шатілов та ін.). Процес навчання граматики у своїх теоретичних і практичних роботах досліджували А. М. Ветохов, С. В. Гапонова, М. А. Кирєєва, Л. А. Кочетова, О. М. Ницецька, Є. І. Пассов, Н. К. Склярєнко та інші. Проте, питання контролю французькомовної граматичної компетентності на заняттях іноземної мови, де оволодіння граматичним аспектом поєднуватиметься з контролем усного та писемного мовлення, важливість урахування в оволодінні практичною граматиною комунікативного компонента й надалі залишаються відкритими, що зумовлює актуальність дослідження.

Об'єкт дослідження – процес контролю сформованості професійно-орієнтованої граматичної компетентності у майбутніх вчителів.

Предмет дослідження – методика контролю сформованості професійно-орієнтованої французькомовної граматичної компетентності студентів другого курсу спеціальності 014 Середня освіта спеціалізації 014.023 Французька мова і література.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у теоретичному обґрунтуванні, практичній розробці методики контролю ПОФГК та перевірці її ефективності.

З огляду на мету дослідження визначено такі його **завдання**:

- дослідити вимоги до рівня сформованості ПОФГК студентів 2 курсу;
- встановити види, форми і засоби контролю;
- провести аналіз сформованості ПОФГК студентів 2 курсу;
- розробити комплекси тестових завдань для контролю ПОФГК студентів 2 курсу;
- перевірити ефективність розробленої методики під час педагогічної практики.

Для досягнення мети дослідження і виконання завдань використано такі **методи**:

1. аналіз вітчизняного та зарубіжного досвідів у контролі ПОФГК;
2. аналіз чинних документів, науково-методичної, психолого-педагогічної літератури, спостереження за навчальним процесом;
3. анкетування викладачів та студентів Київського національного лінгвістичного університету;
4. пробне навчання;
5. методи статистичної обробки для інтерпретації отриманих результатів.

Наукова новизна дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні методики контролю професійно орієнтованої франкомовної граматичної компетентності студентів 2 курсу – майбутніх вчителів французької мови-

Практичне значення дослідження – розробка комплексів тестових завдань для контролю сформованості граматичної компетентності студентів 2 курсу та розробка методичних рекомендацій щодо організації контролю ПОФГК студентів 2 курсу.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження оприлюднено на щорічній науково-практичній конференції «Ad orbem per linguas. До світу через мови» (18–19 травня 2022 р.) та опубліковано тези доповіді на тему: «Сучасний стан організації контролю сформованості професійно-орієнтованої франкомовної граматичної компетентності майбутніх вчителів».

Структура кваліфікаційної роботи відповідає її цілям та завданням і складається зі вступу, трьох розділів з висновками до них, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків.

Загальний обсяг кваліфікаційної роботи – 88 сторінок (основна частина – 82 сторінки, додатки – 6 сторінок). Список використаних джерел налічує 79 позиції, із них 6 французькою мовою та 5 – англійською.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ 2 КУРСУ

1.1. Професійно-орієнтована французькомовна граматична компетентність студентів 2 курсу як об'єкт контролю

На сучасному етапі розвитку методики як науки іншомовне спілкування розглядається як комунікативний інтерактивний процес, основою якого є комунікативна компетентність. Відповідно до вимог щодо володіння іноземною мовою, визначених Радою Європи, іншомовна комунікативна компетентність трактується як здатність студентів спілкуватися іноземною мовою [66]. Тобто, комунікативна компетентність — це усвідомлення того як і коли розпочати розмову або вступити до неї, вміння обрати придатну ситуації тему, використання певних норм звернення у кожній конкретній ситуації, розуміння як здійснити мовленнєву дію. Іншими словами, комунікативна компетентність визначає модель соціолінгвістичної поведінки людини [54, с.85; 76].

На думку провідних методистів (Ю.І. Пассов, С.П. Шатілов та ін.), неможливо оволодіти жодною мовою, не знаючи досконало основ граматики тієї мови, яку вивчає людина. У процесі навчання іноземною мовою оволодіння граматичним аспектом мовлення відіграє важливу роль, оскільки успішність іншомовного спілкування, крім інших чинників, значною мірою визначається рівнем сформованості іншомовної граматичної компетентності, яку ми, услід за визначення, поданим у документах Ради Європи, розглядаємо як здатність розуміти і висловлювати смисл (значення) породжувати і розпізнавати фрази, побудовані з певними принципами, а не запам'ятовувати і відтворювати їх як готові формули [32]. Іншими словам, граматична компетентність — це здатність студентів розуміти і вживати саме

тут граматичну структуру, яка точно й економно передає зміст ситуації мовлення.

На думку Т. О. Стеченко, досліджувана компетентність складається з двох компонентів — граматичного та професійного [57]. За її тлумаченням, професійно-орієнтовано іншомовна граматична компетентність майбутнього вчителя іноземної мови — це визначений рівень володіння граматичними, соціокультурними та мовленнєвими знаннями, навичками і вміннями, що дозволяє майбутньому вчителю здійснювати міжкультурне спілкування та успішно реалізувати професійну діяльність. Професійна компетентність також була досліджена та аналізована такими науковцями: І. Й.Халимон, В. О. Калінін, Л. В. Калініна, І. В. Самойлюкевич, О. Є. Мархева, К. Е. Безукладніков, А. В. Щепилова, С. В. Роман, Н. В. Майєр, С. Ю. Ніколаєва, О. М. Соловова, М.І. Тадеєва, С. В. Дуброва, І. В. Соколова та іншими.

Відповідно до Д. А. Руснак, сформованість граматичної компетентності передбачає взаємодії таких компонентів: знання граматичної системи вивчуваної іноземної мови; репродуктивні та рецептивні граматичні навички; вміння вживати граматичні структури у власному мовленні та аналізувати мовлення інших людей [53].

Погоджуємося з вищезазначеними твердженнями у тому, що обидва аспекти вивчення іноземної мови мають бути присутні при вивченні іноземної мови. Проте, варто зазначити, що ефективне оволодіння франкомовною комунікативною компетентністю в цілому неможливе без створення надійної системи контролю, від коректної організації якої залежить якість оволодіння студентами комунікативної компетентності взагалі і граматичною компетентністю зокрема. Таким чином для підвищення ефективності навчання й опанування іноземної мови необхідна організація об'єктивного та надійного контролю рівня володіння студентами граматичної компетентністю.

«Для здійснення ефективного, цілеспрямованого контролю необхідно виявити його об'єкти, які складають зміст контролю і трактується як реально

досягнутий результат навчання, що завжди тяжіє до об'єкта навчання — запланованого результату [68]». Тобто, якщо зміст навчання передбачає певну кількість об'єктів засвоєння, то цю ж кількість об'єктів необхідно піддавати контролю.

Загальним об'єктом навчання, а отже і контроль, виступає комунікативна компетентність студентів другого курсу, яка у свою чергу є багатокомпонентним утворенням. Специфіка навчання на другому курсі полягає в тому, що студенти вже оволоділи основами комунікативної компетентності, тобто базовими навичками та вміннями на першому курсі, але під час освітнього процесу на другому курсі відповідно до чинної програми, вони повинні ознайомитися з новими граматичними структурами, такі як: умовний спосіб (*Conditionnel*), субжонктиф (*Subjonctif*), неособові форми дієслова (*Formes non personnelles du verbe*); стан дієслова (*Voix*). Тому особлива увага приділяється розвитку вміння правильно формулювати думки з точки зору граматики та удосконаленню набутих навичок і вмінь. Згідно з програмними вимогами та психологічними особливостями мовлення, ми уточнили об'єкти контролю рівня сформованості ПОФГК студентів другого року навчання.

Зважаючи на головну психологічну особливість мовлення, тобто наявність автоматизованих граматичних зв'язків, як обов'язкової умови правильного спілкування, в центрі навчання граматики має бути створення мовленнєвих граматичних навичок. Відомо, що процес оволодіння навичками складається із проміжних рівнів, кожний попередній з яких стає умовою досягнення наступного [1]. Тому переважна більшість вчених підкреслює, що об'єктом контролю повинен бути як сам процес оволодіння навичками, так і його результат — функціонування навички в мовленні. Об'єктом контролю рівня сформованості французькомовної граматичної компетентності, таким чином, виступає як сформованість окремих операцій, які входять до складу навички, так і сформованість самої граматичної навички.

Вивчення джерел з теми дослідження показали, що деякі автори, як об'єкт навчання та контролю виділяють також граматичні вміння [32]. Контроль на цьому рівні передбачає визначення рівня сформованості комплексів граматичних навичок, наприклад, контроль вибудовування власних граматично-коректних висловлювань відповідно до норм культури французької мови.

Аналіз спеціальної літератури дозволив зробити висновок про те, що усвідомлення є необхідною умовою володіння дорослими іноземною мовою. Засвоєння граматики іноземної мови відбувається краще, якщо студенти можуть сформулювати правила вживання граматичних структур. Знання виконують роль регулюючого і контролюючого механізму мови, що надзвичайно важливо в процесі оволодіння граматики іноземної мови у штучних умовах (наприклад в умовах закладу вищої освіти). Відповідно до зазначеного, знання також виступають об'єктом контролю рівня сформованості франкомовної граматичної компетентності. Отже, об'єктами контролю рівня сформованості франкомовної граматичної компетентності на другому курсі закладу вищої освіти, ми визначаємо граматичні знання, граматичні навички та операції що складають ці навички, й франкомовна граматична компетентність. Далі пропонуємо розглянути кожний об'єкт контролю детальніше.

Знання, на думку багатьох вчених (Н. І. Гез, В. С. Цетлін, У. Ренні), забезпечують найбільш економний й ефективний шлях оволодіння іноземної мови. У психології знання трактується як частина навчального матеріалу що засвоюється свідомо, а отже отримує відображення у свідомості та набуває вищої психічної функції. Під граматичними знаннями іноземної мови розуміють цілеспрямовано відібрану, підготовлену й упорядковану граматику, яку студент повинен засвоїти протягом курсу вивчення мови [44]. У цьому випадку ми маємо на увазі не лише поняття про окремі мовленнєві одиниці, наприклад морфеми, окремі слова, речення тощо, але й про особливості їх структурної організації. Тобто поняття про окремі мовленнєві

одиниці є не що інше як відображення певної форми (відчуття) й абстрактного предметного відображення (значення). Іншими словами, у процесі оволодіння іноземною мовою студентам необхідні практичні та теоретичні знання про певну мову.

Практичні знання безпосередньо беруть участь у формуванні навичок, в той час як теоретичні знання впливають на процес формування навичок опосередковано. Практичні знання представлено у вигляді оперативних правил, правил-інструкцій, мовленнєвих зразків для виконання певної дії, тобто практичні знання — це своєрідні підказки, які вказують на необхідність вжити конкретні форми. Наприклад, щоб побудувати загальне питання в минулому часу (*passé composé*), ми повинні поставити допоміжне дієслово на початок, або якщо хочеш розповісти про заплановану дію на найближче майбутнє, потрібно використовувати форму «*Je vais faire qch*» (*futur proche*).

Теоретичні знання представлені у вигляді понять, як наприклад означенні, неозначені артиклі, безособова форма дієслова, умовний спосіб тощо. Протягом другого року навчання студенти мають надбати теоретичні знання про:

- структуру, наприклад головне та підрядне, сурядне речення;
 - категорії, наприклад, активний/пасивний стан дієслова;
 - клас, наприклад узгодження дієприслівників;
- та практичні знання типу:
- як виразити сум, жаль, докір, радість, захоплення;
 - як висвітлити думку, наказати щось тощо.

Наступним об'єктом контролю виступають граматичні навички та операції, що складають ці навички. Вони є найважливішим компонентом і мають характеризуватися такими ознаками як автоматизованість, гнучкість і стійкість [14]. Відповідно до основних видів мовленнєвої діяльності в методиці викладання іноземних мов виділяють граматичні навички письма,

аудіювання, читання, говоріння і, відповідно, рецептивні граматичні навички (аудіювання та читання) та репродуктивні (говоріння та письмо). Сформованість рецептивної граматичної навички – одна з передумов функціонування вміння розуміти думки інших в усній та письмовій формах. Сформованість репродуктивної граматичної навички – одна з передумов функціонування вміння висловлювати свої думки в усній та письмовій формах.

Для контролю рецептивних граматичних навичок основним критерієм є точність розуміння, тобто ступінь правильності співвіднесення граматичної форми з її змістом. Щодо репродуктивних граматичних навичок, то основним критерієм оцінки виступає правильність, що передбачає коректне виконання усіх операцій, які входять до граматичних навичок говоріння та письма. Під час контролю найбільше уваги потрібно звертати на функціональні помилки, які порушують комунікацію, наприклад вживання некоректної видо-часової форми у запропонованій ситуації.

Окрім цього, об'єктом контролю виступає також власне рівень сформованості граматичної компетентності. Як зазначалося раніше, контроль граматичної сторони мовлення на цьому рівні пов'язаний з комплексами граматичних навичок. Провідною рисою контролю цього рівня є його функціональний характер. У рамках досліджуваної теми необхідно говорити про студентів другого курсу та наголосити на тому, що після закінчення другого курсу студенти повинні володіти ІМ на рівні B2, залежно від певної мовної чи мовленнєвої компетентності.

Базуючись на прийнятій в методиці викладання іноземної мови класифікації мовленнєвих навичок на репродуктивні та рецептивні [**Error! Reference source not found.**], ми виділили:

А. Франкомовну граматичну компетентність, яка базується на репродуктивних граматичних навичках усного мовлення. Мета контролю на цьому рівні полягає у визначенні ступеня правильності породжувати усні

висловлювання (діалогічного та монологічного характеру) з точки зору граматики.

Б. Франкомовну граматичну компетентність, яка базується на репродуктивних граматичних навичках писемного мовлення. Контроль спрямований на визначення рівня правильності оформляти письмові висловлювання з точки зору граматики.

В. Франкомовну граматичну компетентність, яка базується на рецептивних граматичних навичках усного мовлення. Метою контролю є визначення ступеня здатності студентів точно розуміти зміст почутого з граматичної точки зору.

Г. Франкомовну граматичну компетентність, яка базується на рецептивних граматичних навичках писемного мовлення. При даному контролі визначається ступінь розуміння змісту прочитаного.

Контроль рівня сформованості французькомовної граматичної компетентності є особливо ефективним, оскільки він дозволяє здійснити контроль навичок та знань, які досі вимірювались (функціонували) окремо, тому його доцільно проводити в кінці засвоєння певної теми.

Розглянемо контроль іншого компоненту, а саме професійного. Важливість формування та контролю цієї складової обумовлена професійно-педагогічною спрямованістю освітнього процесу, що розглядається в сучасній науці як відображення інтересу та психологічної готовності до педагогічної діяльності [55]. Більше того, професіоналізація занять, зокрема з практичної граматики, дає можливість студентам відчувати складність і водночас відповідальність професії вчителя, що, у свою чергу, впливає на ставлення студентів до викладачів, предметів, а також сприяє підвищенню їхнього інтересу до майбутньої професії.

Варто зазначити, що методична компетентність є необхідною умовою формування ПОФГК. Про важливість її розвитку та удосконалення неодноразово згадується в різних джерелах [37], проте питання контролю не висвітлюється повною мірою. Методичні вміння – це здатність суб'єкта

використовувати конкретний методичний прийом, метод чи систему, яка найбільше відповідає методичній ситуації, що виникає. Розрізняють первинні та вторинні методичні вміння, але ми звертаємося до першого типу, адже ці вміння формуються та контролюються під час практичних занять з іноземної мови. Таким чином, первинні методичні вміння формуються на основі методичних прийомів, які усвідомлено виконуються в умовах, що задаються методичною ситуацією. Розглянемо компоненти методичної компетентності, а саме методичні знання та вміння, які повинні бути залучені до контролю [50].

Таблиця 1.1

Контроль методичних знань та вмінь

Контроль методичних знань	Контроль методичних вмінь
про структури мовних одиниць різних рівнів і способи їх графічного зображення	оцінювати усне мовлення з точки зору функціонування в ньому граматичних навичок
про різні види помилок, які можуть мати місце під час вживання граматичної структури	локалізувати граматичні помилки з метою подальшої корекції
про критерії оцінювання	виправляти граматичні матеріали за допомогою правила, правила-інструкції евристичної бесіди
про способи презентації граматичного матеріалу (дедуктивний, індуктивний)	готувати схеми, які відображають будову виучуваної граматичної структури
про структуру вправ	правильно розподіляти матеріал на дошці
про типи та види вправ	сформулювати завдання до вправи
про типи та види опор	розробляти граматичні вправи
про поняття «правило», «правило-інструкція», «евристична бесіда»	створити навчально комунікативні ситуації для навчання вживання граматичної структури
про поняття «навчально-комунікативна ситуація»	розробляти серія вправи для навчання вживання граматичної структури

Слід також звернути увагу, що формування та контроль ПОФГК неможливе без урахування лінгвосоціокультурного чинника, оскільки знання значення слів і правил граматики недостатні для володіння мовою як засобом

спілкування [38]. Тема контролю з урахуванням лінгвосоціокультурних реалій мови не достатньо досліджена, тому часто студенти не здатні реалізувати успішну міжмовну та міжкультурну комунікації, труднощі виникають під час співставлення іноземних мов з рідною та чужої культури з рідною, звичайною.

Отже, ми дійшли висновку, що об'єктом контролю є рівень сформованості ПОФГК, включаючи елементарні методичні вміння. Щоб контроль був придатним до вимірювання рівня ПОФГК як засобу спілкування необхідно дослідити питання контролю з позицій комунікативного підходу, яке розглядатиметься в наступному розділі.

1.2. Комплексний контроль професійно-орієнтованої франкомовної граматичної компетентності

Комплексний підхід у психології та інших науках пов'язаний із різнобічним дослідженням певного питання [58, с.238]. Так, комплексність контролю можна розглядати як визначення рівня сформованості всіх компонентів ПОФГК (див. розд. 1.1). Питання, присвячене проблеми комплексного визначення рівня сформованості об'єктів контролю, неодноразово розглядалася в інших наукових роботах [5;14; 77].

Спираючись на психологічні та психофізичні особливості процесів запам'ятовування, можна стверджувати, що формування граматичної компетентності – це тривалий та складний процес, який потребує постійної роботи. Граматичні навички, які є одним з найважливіших компонентів граматичної компетентності, мають бути автоматизованими, стійкими і гнучкими, тобто здатними до переносу [11]. Цих якостей навички набувають під час аудиторної і самостійної роботи студентів над граматичним матеріалом шляхом інтенсивного вправлення. Умовою ж для ефективного вправлення (і одночасно одним з його результатів) служить стійке й довгострокове запам'ятовування граматичних одиниць та автоматичний швидкий виклик з пам'яті у потрібній формі, первинне вправлення яких зазвичай виносить на самостійну домашню роботу студентів. Як показує аналіз педагогічного досвіду і спостереження за самостійною роботою студентів, студенти використовують дуже обмежений арсенал не завжди ефективних засобів для заучування утворення і використання граматичних одиниць, яке базується зазвичай на механічному заучуванні граматичних правил і на виконанні однотипних вправ на підстановку або трансформацію.

У нашому дослідженні, враховуючи рекомендації Ради Європи щодо ефективної організації контролю в процесі оволодіння студентами іноземної мови [79], а також висновки, зроблені нами при аналізі індивідуально-психологічних студентів другого курсу навчання, принцип комплексності

контролю у навчанні граматики французької мови бажано за необхідно розглянути з позиції суб'єктів освітньої діяльності.

Поняття контролю у методичних дослідженнях розглядається з двох взаємопов'язаних точок зору, які органічно доповнюють одна одну. По-перше контроль є засобом перевірки, інформування, по-друге — засобом управління і керівництва. Першу точку зору розділяють В. М. Полонський, С. П. Шатилов, М. М. Фіцула та ін. Однак кожний з науковців вносить до даного трактування свої корективи. Так, В. М. Полонський, С. П. Шатилов ототожнюють контроль з оцінкою знань. У «Психологічному словнику» за ред. В. І. Войтка, контроль трактується як «... частина уроку під час якого викладач оцінює, як учень, або група учнів засвоює зміст уроку у всіх його аспектах» [52]. За Т. В. Мухамедзяновою як єдине ціле висвітлюється контроль, облік й оцінку [38]. У «Великому тлумачному словнику» під контролем розуміють перевірку діяльності нагляд за ким-небудь, тобто ототожнюють такі поняття, як контроль, облік та нагляд [11]. З точки зору сучасної педагогіки поняття контроль поєднує у собі перевірку, тобто виявлення рівня знань, умінь та навичок, оцінку — вимірювання знань, умінь та навичок, і облік, який дозволяє фіксувати результати у вигляді оцінок у журналах, відомостях. Основним завданням такого контролю є визначення рівня/якості засвоєння навчального матеріалу і рівня розвитку іншомовного мовлення [44].

На нашу думку, контроль як засіб перевірки не розкриває його повного змісту та призначення в освітньому процесі, а лише виділяє окремі сторони. Значення контролю звужене до інтерпретації лише його кінцевого результату і не може гарантувати формування комунікативної компетентності в тому змісті і з тими якостями, які передбачені цілком навчання.

Широко досліджувався контроль також із позиції управління (Ю. І. Пассовим, О. П. Петрашук, Н. О. Шелінгером, В. Gram та інші). Дані науковці відмічають, що шляхом контролю, оцінкою реальних обставин

здійснюється будь-яке управління освітньою діяльністю. Такий контроль органічно співпадає з комунікативною методикою навчання.

Контроль як засіб управління забезпечує постійний зворотній зв'язок, який дозволяє отримати інформацію про успішність чи не успішність виконання тієї чи іншої операції щодо заданої програми.

У сучасній педагогіці та психології під зворотним зв'язком розуміють один із засобів управління, який дає можливість отримати інформацію про результати виконаної кінцевої та проміжної дії, а також оцінити рівень успішності виконуваної дії, тобто регулярно контролювати діяльність студентів і вносити необхідні зміни в освітній процес [22, с.152].

Отже, контроль у процесі формування французькомовної граматичної компетентності розглядається нами як:

- поточний контроль, що проводиться під час навчання і головним завданням якого є отримання зворотного зв'язку щодо рівня засвоєння граматичних знань, формування граматичних навичок удосконалення французькомовної граматичної компетентності;
- завершальний етап навчальної діяльності, покликаний виявити рівень досягнень студентів у володінні французькомовною граматичною компетентністю.

Зворотній зв'язок в освітньому процесі несе інформацію у двох напрямках — викладача і студента. Студент отримує інформацію про успішність чи не успішність виконання тих чи інших операцій з граматичним матеріалом для свідомого оволодіння граматичними знаннями, навичками, а викладач — для раціонального управління цим процесом шляхом конкретного вибору методів і прийомів навчання на основі інформації зворотного зв'язку [44].

Під час контролю рівня сформованості ПОФГК необхідно враховувати наступне:

- 1) чи виконує студент саме ту дію, яка запрограмована;

- 2) чи правильно виконується ця дія;
- 3) чи відповідає форма виконуваної дії етапу засвоєння;
- 4) чи формується дія з належною мірою узагальнення, звернутості, засвоєння, автоматизованості, швидкості виконання тощо [26] .

У цьому плані організація контролю здійснюється шляхом забезпечення зворотного зв'язку, на основі якого викладач діагностує, оцінює, коригує та спрямовує правильну мовленнєву діяльність студентів щодо володіння ПОФГК у поєднанні з інтелектуальними вмінням студентів. Інтелектуальні вміння студентів розглядаємо як їх навчальні дії, спрямовані на порівняння результатів власного виконання того чи іншого граматичного завдання зі змістом і звуковим оформленням програмного іншомовного граматичного матеріалу.

Ми розділяємо думку Н. Ф. Бориско [38], що поєднання контролю із самоконтролем студентів є однією з найважливіших дидактичних вимог. Розрізняють два способи здійснення самоконтролю [46]:

- самоконтроль як психологічне поняття (внутрішній самоконтроль), який ми визначаємо як розумові операції студентів щодо відстеження правильності застосування граматичних одиниць у власному мовленні;
- зовнішній або формальний самоконтроль (взаємоконтроль) як дидактичне поняття, який забезпечується спеціально сформованим навчальним вмінням студентів за допомогою ключів у процесі корекції й самооцінки мовленнєвих дій з граматичним матеріалом.

Самоконтроль формального характеру проводиться за кінцевим результатом діяльності, внутрішній самоконтроль переноситься на початок діяльності і розповсюджується на весь процес. Внутрішній і зовнішній самоконтроль не підміняють, а доповнюють один одного. Зовнішній контроль можна замінити контролем з боку викладача і навпаки, а замінити внутрішній самоконтролю контролем з боку викладача означає виконати за студента діяльність. Оскільки в комунікативній системі навчання найвищим

рівнем розвитку студента є його здатність до самоуправління, тому зусилля навчальних можливостей контролю повинні бути спрямовані на стимуляцію внутрішнього самоконтролю.

Отже, контроль в освітньому процесі необхідний для переведення студентів в режим самоконтролю, у результаті якого студенти оволодівають внутрішнім апаратом який дозволить їм регулювати свою власну діяльність. Поєднання контролю з боку викладача і контролю з боку студента знімає всілякі конфлікти і непорозуміння, які притаманні традиційному контролю. Таким чином, досягнути ефективного управління процесом формування можливо шляхом раціонального поєднання контролю з боку викладача із самоконтролем студента. Це також розвиває професійну складову компетентності студентів та сприяє їхньому розвитку.

«Міст» до самоконтролю створюється завдяки відкритому, «відвертому» контролю викладача. Відкритий контроль спирається на довільну форму уваги (довільний самоконтроль), коли студенти знають про контролюючий характер виконуваної ними діяльності. Завдання відкритого контролю – сконцентрувати увагу студентів на конкретній діяльності у застосуванні мовної (граматичної) форми. Відкритий контроль, на думку вчених, необхідно застосувати при оволодінні навичок і вмінь, не отримуючи зовнішньої інформації, студенти часто закріплюють помилкову дію, і, як наслідок, відбувається формування неправильної програми дій. За даними психологів, зруйнувати неправильно сформовану програму набагато складніше, аніж створити нову, правильну, про що свідчать «стійкі помилки». Із створенням правильної програми дії формується механізм самоконтролю. За даними дослідження, при несформованості навичок самоконтролю, у більшості випадків студенти розраховують на зовнішній контроль викладача і знімають таким чином із себе відповідальність за виконання програми [59]. Відкритий контроль є також доцільним при оцінюванні підготовленого мовлення як основи для успішного розвитку непідготовлених мовленнєвих умінь. Взаємоконтроль відіграє велику роль на

цьому етапі реалізації самоконтролю, головне завдання якого полягає в пошуку оптимальних шляхів вирішення поставленого завдання. Крім того, практика показує що взаємоконтроль сприяє інтенсифікації процесів уваги, сприйняття, пам'яті.

Необхідно згадати про наступний вид самоконтролю, тобто про прихований контроль, який сприяє створенню природних обставин спілкування на основі післядовільної форми уваги (післядовільний самоконтроль). Цей контроль органічно вплітається в комунікативну канву спілкування, контролююча діяльність викладача є непомітною, що дозволяє зняти страх, емоційне напруження, очікування критики. Увага, вольові, інтелектуальні, емоційні характеристики студентів спрямовані не на подолання випробування, а на здійснення спілкування.

Отже, самоконтроль рівня сформованості ПОФГК має дві форми реалізації – довільну і післядовільну. Довільна форма самоконтролю рівня сформованості ПОФГК активізується при первинному оволодінні правилом виконання дії, або при порушенні правильності виконання певної дії з граматичним матеріалом. Довільність самоконтроль рівня сформованості ПОФГК співвідноситься з усвідомленістю, довільністю уваги. Післядовільний самоконтроль рівня сформованості ПОФГК – це підсвідома діяльність, яка знаходиться на «сторожі», включаються в основну діяльність, як спосіб її здійснення, і формується разом з нею.

Таким чином, відкритий контроль рівня сформованості ПОФГК з боку викладача спрямований на встановлення правильної програми граматичних та професійних дій, але й на формування самоконтролю рівня сформованості ПОФГК. Відкритий контроль з боку викладача рівня сформованості ПОФГК паралельно функціонує з довільним самоконтролем студентів. У процесі спілкування відкритий контроль з боку викладача переходить у прихований контроль ПОФГК, а довільна форма самоконтролю рівня сформованості ПОФГК – у післядовільну (див. рис. 1.2.) [44].

Викладені нижче положення дозволяють зробити висновок, що формування внутрішньої програми дій здійснюється з опорою на зовнішні орієнтири, за допомогою яких у процесі формування іншомовної граматики відбувається становлення граматичної навички разом з професійним компонентом, який в процесі формування самоконтролю автоматизується і створює всі передумови розвитку та вдосконалення мовленнєвих умінь.

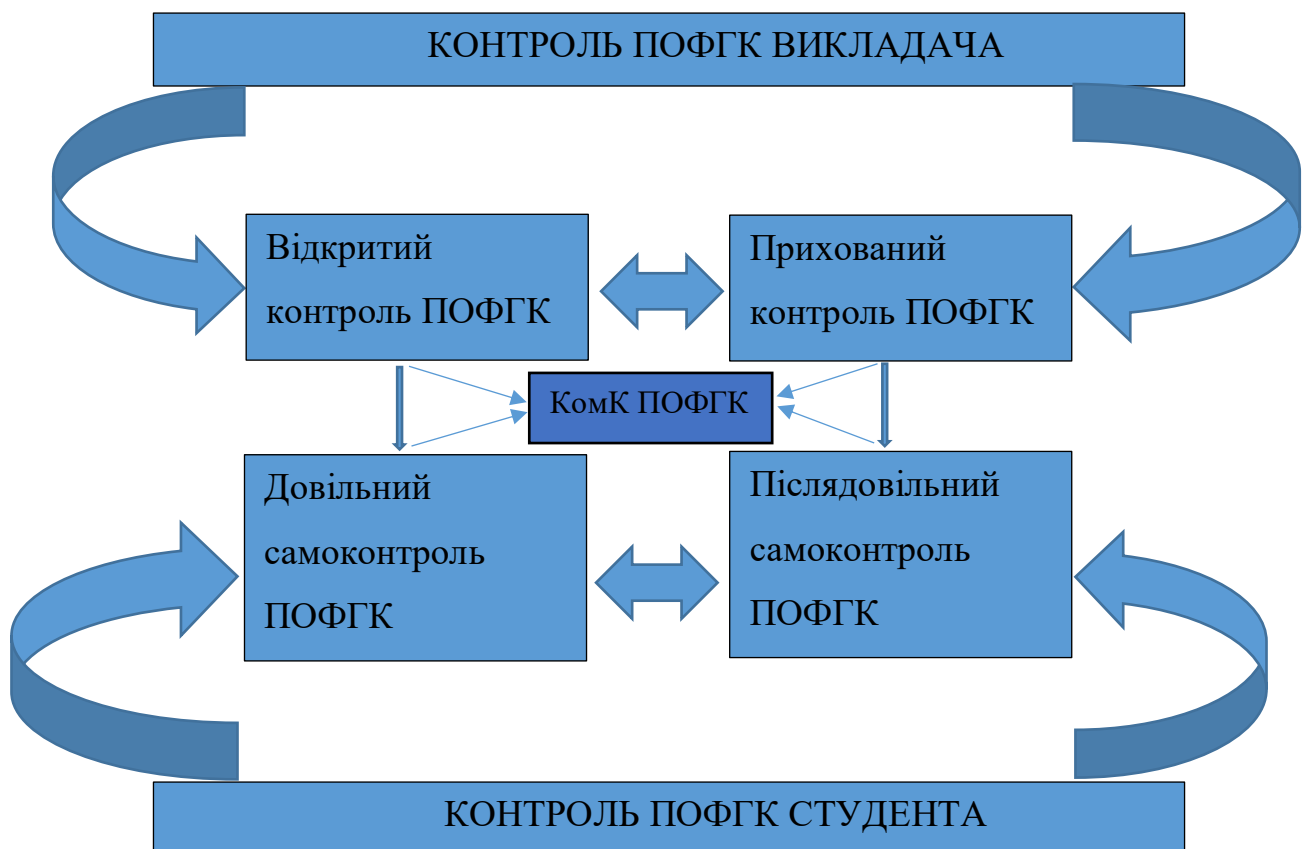

Рис 1.2. Комплексний контроль ПОФГК

Умовні скорочення до рис. 1.2: КомК – комплексний контроль.

П. П. Болонський виділяє чотири стадії самоконтролю та їх взаємозв'язок із стадіями засвоєння навчального матеріалу [10]:

- I. Відсутність самоконтролю.
- II. Повний самоконтроль.
- III. Вибірковий самоконтроль.
- IV. Зрілий внутрішній самоконтроль.

Становлення і розвиток самоконтролю проявляється в характері (швидкість, якість) виправлення помилок. Виправлення помилок розглядається як результат співвіднесення, порівняння даної мовленнєвої реалізації із заданою програмою.

Завдяки цим чотирьом стадіям самоконтролю, психологи виділили 4 рівні формування механізму самоконтролю в процесі іншомовної діяльності [23]:

- I. Студент не засвоїв матеріал і не може нічого проконтролювати. Присутній відвертий контроль викладача (40% всіх помилок).
- II. Студент перевіряє повноту і правильність репродукції. Відкритий контроль з боку викладача (50% всіх помилок).
- III. Студент контролює найголовніше з питань. Контроль викладача відсутній.
- IV. Відсутність видимого контролю, адже він здійснюється на основі минулого досвіду. Викладач не бере участі в контролі.

Усі вищезазначені стадії, окрім першої, характеризується самокорекцією студентів, під якою в методиці розуміють інтелектуальне вміння, що забезпечує виправлення самим студентом усвідомленої помилки з метою підвищення рівня реалізації навчально-контролюючої діяльності в цілому.

Як підсумок, зазначимо, що в процесі формування ПОФГК контроль з позицій принципу комплексності ми розглядаємо як контроль рівня сформованості ПОФГК з боку викладача, під яким розуміємо управління діяльністю студентів по водінню ПОФГК та контроль з боку студентів, який ми визначаємо як управління правильністю застосування ПОФГК у власному мовленні. Іншими словами, під самоконтролем рівня сформованості ПОФГК ми розуміємо стеження за процесу мовленнєвого висловлювання на стадії формування граматичних навичок, тобто це розумові вміння студентів самостійно знаходити, виправляти, попереджувати помилки у власній діяльності, а також оцінювати свої результати на основі співставлення уже здобутого рівня знань і навичок з еталоном рівнем, заданим вимогам освітніх програм.

1.3. Види і форми контролю граматичної компетентності майбутніх вчителів

Згідно з Осідак В. В., цілі контролю рівня сформованості ПОФГК співвідносяться з етапами оволодіння студентами ПОФГК, тобто контролем супроводжуються всі етапи формування ПОФГК. Відповідно до визначення, сформульованого О. П. Петрашук [49, с. 53], під етапом оволодіння ПОФГК ми розуміємо той мінімальний відрізок навчального процесу, під час якого відбулося засвоєння студентом певної порції граматичного матеріалу і на якому були опановані певні дії оперування цим матеріалом. Поетапність комплексного контролю рівня сформованості ПОФГК проявляється в тому, що контроль відбувається згідно з етапами формування у студентів граматичної сторони мовлення: 1) презентація граматичних явищ; 2) формування мовленнєвих граматичних навичок; 3) включення мовленнєвих навичок у різні види мовлення, 4) систематизація та узагальнення граматичних явищ.

У зв'язку з відсутністю необхідності презентувати граматичний матеріал, який засвоювався на першому курсі, вважаємо, що комплексному контролю рівня сформованості граматичної компетентності в університеті повинні підлягати II, III та IV етапи роботи над граматичною стороною мовлення. Акцент у роботі над граматичним матеріалом зміщується на актуалізацію та узагальнення граматичних знань, удосконалення і подальший розвиток граматичних навичок. Іншими словами, специфіка полягає в тому, що відбувається спеціалізоване вдосконалення ПОФГК на базі тих знань та мовленнєвих навичок, якими студенти оволоділи на першому курсі.

На другому етапі здійснюється контроль граматичної навички окремо від інших навичок, але в природній для цієї навички мовленнєвій функції в однотипових мовленнєвих мікроситуаціях. За допомогою КЗ виявляється, чи правильно студент виконує дію з граматичним матеріалом, що дає змогу проконтролювати ступінь автоматизованості граматичної навички. Вагомість

цього етапу полягає в тому, що це період стереотипізації мовленнєвих граматичних дій і стійкості мовленнєвих зв'язків між граматичною формою та її функцією. КЗ третього етапу, спрямовані на визначення рівня сформованості граматичних навичок в умовах подібних до реального мовленнєвого спілкування. Контролю підлягає саме рівень сформованості ПОФГК, тобто вміння граматично правильно оформляти висловлювання і точно розуміти думки інших партнерів по спілкуванню. На етапі систематизації передбачено контроль граматичних знань студентів.

На кожному із визначених нами етапів реалізуються різні види контролю рівня сформованості ПОФГК. Іншими словами, контролю зумовлюються різноманітними об'єктами контролю рівня сформованості ПОФГК і організаційно часовими факторами. Далі визначимо ті види контролю, які необхідні для ефективного та цілеспрямованого оволодіння студентами ПОФГК.

Вивчення спеціальної літератури з теми дослідження показало, що традиційно в освітньому процесі розрізняють поточний, тематичний, періодичний та підсумковий види контролю [40; 63].

Деякі автори виділяють також види контролю, які характерні для ЗВО, а саме, відбірковий/вступний іспит або вхідний контроль; попередня перевірка, яка визначає попередній рівень знань, навичок та вмінь студентів з предмету до початку навчання, міжсесійний контроль, спрямований на визначення рівня навчальних досягнень студентів протягом року, і заключний контроль, тобто державний іспит – захист курсових проєктів тощо [30].

Згідно з вимогами чинної програми з французької мови для університетів до системи контролю, ми виділяємо такі види контролю рівня сформованості ПОФГК: поточний та підсумковий. Поточний контроль реалізується під час практичних занять і пов'язаний з процесуальною стороною формування ПОФГК. Підсумковий контроль рівня сформованості ПОФГК оцінює рівень оволодіння студентами ПОФГК за семестр та за

навчальний рік шляхом порівняння отриманих результатів з еталонним рівнем, визначеним метою навчання.

Поточний контроль завжди підводилося центральне місце в системі контролю як засобу управління. Адже загальновідомо, що неможливо зробити навчання та оволодіння керованими та розумово спрямованими процесами без щоденного виявлення та обліку результатів навчаючої (викладача) і пізнавальної (студентів) діяльності. Чим ефективніше використовуватиметься поточний контроль, тим вищою буде якість підготовки студентів. Це пов'язано з тим, що його доречно співвідносити із становленням «проміжної ланки» формування ПОФГК. Наприклад, у процесі формування граматично навички «проміжною ланкою» виступають граматичні операції, які є складовими навички. Поточний контроль рівня сформованості ПОФГК сприяє своєчасному і якісному виконанню дій з граматичним матеріалом, забезпечує негайний зворотний зв'язок, де можливість вчасно скоригувати роботу студента і викладача. В інших роботах, його ще називають навчальним, за допомогою якого без порушення логічної структури освітнього процесу виявляється необхідна інформація, що використовується для розробки коригуючих дій на хід навчання. У нашому дослідженні поточний контроль виступає основною ланкою управління процесом формування ПОФГК та планується як складова частина заняття, що визначає вибір засобів управління після кожного етапу контролю. При поточному контролі студенти виконують спеціальні КЗ, які є логічним завершенням певного етапу навчання або стадії формування навички.

Комплексний контроль сформованості ПОФГК здійснюється на матеріалі теми, передбаченої програмою з практики усного писемного мовлення, спрямований на визначення рівня досягнень студентів у оволодінні ПОФГК, необхідного і достатнього для вирішення комунікативних завдань з даної теми. Тому доцільно тематичний контроль рівня сформованості ПОФГК.

Різниця між тематичним та підсумковим контролем полягає в обсязі граматичного матеріалу, який необхідно проконтролювати. Так, під час першого контролю підлягає граматичний матеріал, необхідний для досягнення певних цілей і комунікативних завдань навчання під час роботи над однією конкретною тематикою спілкування. Поточний спрямований на контроль граматичного матеріалу, робота над яким проводилась протягом семестру навчального року.

Враховуючи подвійну природу контролю рівня сформованості ПОФГК, мета якого, як зазначалося раніше, полягає не лише в оцінюванні рівня сформованості ПОФГК студентів, але й у сприянні її формуванню, доцільно визначити види самоконтролю рівня сформованості ПОФГК. Для здійснення самоконтролю виділяють наступні види самоконтролю: поопераційний (поточний), підсумковий, прогностичний [56].

У процесі оволодіння ПОФГК майбутніми вчителями провідне місце займає поточний самоконтроль. Завдання цього виду самоконтролю полягає у необхідності засвоєння зразка, встановлення причин помилок і здійснення їх корекції у процесі виконання завдання. Поопераційний самоконтроль рівня сформованості ПОФГК, як і поточний контроль рівня сформованості ПОФГК, є супутнім навчальному процесу.

Підсумковий самоконтроль рівня сформованості ПОФГК є найпростішим по формі і процесу. Його завдання полягає у порівнянні результату роботи з граматичним матеріалом з відповідним еталоном.

Прогнозуючий самоконтроль є найскладнішою формою самоконтролю завдяки складній структурі операцій: уточнення мети діяльності, вибір і конструювання доцільного еталону, визначення й аналіз зон труднощів, планування результатів діяльності, порівняння діяльності зі запланованим результатом, виявлення й аналіз помилок, встановлення їх причин, корекція запланованого результату, оцінка прогнозуючої діяльності. Цей вид самоконтролю вимагає прийняття рішень на основі аналітико-синтетичних операцій.

Таким чином, контроль рівня сформованості ПОФГК здійснюватиметься за допомогою поточного, тематичного, підсумкового видів контролю та поточного, підсумкового, прогнозуючого видів самоконтролю.

Залежно від змісту виду контролю обирається і його форма, як зовнішнє вираження того чи іншого зміст. В основному розрізняють контроль за формою організації – індивідуальний, фронтальний/ груповий, за характером оформлення відповіді – усний, письмовий, машинний, програмний, у залежності від використання мови двомовний, одномовний [44].

При виборі форм контролю необхідно дотримуватись головної вимоги, яка полягає в тому, що форми контролю повинні бути адекватними тим видам мовленнєвої діяльності, які перевіряються. Письмовий контроль рівня сформованості ПОФГК є фронтальним і проводиться у формі виконання студентами письмових КЗ. Усний контроль рівня сформованості ПОФГК може бути як індивідуальним, так і фронтальним.

Вибір тієї чи іншої форми контролю залежить від об'єкта та виду контролю [39, с. 36]. Під час поточного контролю, як правило, переважають фронтальні форми. Це допомагає заощадити час, що надзвичайно суттєво, оскільки основою освітнього процесу є вправління в мовленнєвій діяльності. Індивідуальна форма контролю надає інформацію про кожного студента, його досягнення і прогалини. Тому цю форму контролю особливо доцільно застосовувати під час тематичного і підсумкового контролю рівня сформованості ПОФГК. Індивідуальний контроль можна застосовувати при перевірці будь яких об'єктів контролю рівня сформованості ПОФГК. Але потрібно пам'ятати, що ця форма контролю, незважаючи на її позитивні якості, вимагає великих затрат навчального часу, тому протягом поточного контролю рівня сформованості ПОФГК застосовувати її необхідно в обмежених пропорціях. Фронтальна форма протягом поточного контролю

дозволить, по-перше, перевірити велику кількість студентів при відносно менших витратах часу, по-друге, забезпечити активність всіх студентів.

Вирішуючи питання вибору форм контролю, що забезпечать об'єктивні та надійні показники щодо рівня володіння студентами ПОФГК, необхідно звернутися до такої форми контролю як тестовий контроль, який здійснюється за допомогою тесту. Під терміном «тест» у зарубіжній літературі розуміють будь-яке контрольне завдання. Американські тестологи [17] розділяють тести на дві групи: об'єктивні та суб'єктивні. В об'єктивних тестах визначення правильності відповіді відбувається механічно, на основі заздалегідь відповіді-еталону (ключа), а в суб'єктивних – базується на оціночних судженнях контролюючого. У нашій країні термін «тест» закріпився лише у вузькому значенні як «об'єктивний» [38].

Серед науковців не існує єдиної точки зору щодо застосування тестових (тестів) та нетестових КЗ. Деякі вчені стверджують, що за допомогою тестів можна контролювати лише окремі елементи знань. «Тести не можуть виявити самостійність мислення і його творчість, а спрямовані на визначення найнижчих рівнів засвоєння; шляхом тестування встановлюється лише кінцевий результат виконання завдання [1, с. 20]». На думку інших вчених, перевагу тестам слід надавати при контролі рецептивних видів мовленнєвої діяльності [6, с. 104]. Прихильники третьої точки зору вважають, що можливості тестів при контролі не менш ніж у традиційних форм контролю, а в багатьох випадках вони мають ряд переваг, таких як, економія часу, наявність еталону, більша об'єктивність оцінки, легкість підрахунку тощо (Л. В. Банкевич, В. В. Голубець, А. П. Гудима, О. Ю. Горчев, Ю. В. Головач, В. А. Коккота, О. В. Кміть, С. Ю. Ніколаєва, О. П. Петрашук, О. П. Петренко, Н. С. Саєнко, С. К. Фоломкіна, L. F. Bachman, J. V. Heaton, H. S. Madsen, J. W. Oller, N. Underhill, C. J. Weir), і особливо ефективними тести можуть бути при організації самоконтролю [56, с. 15-20]. Таким чином, тести є не лише ефективною формою контролю визначення рівня сформованості ПОФГК з боку викладача, але й дієвим засобом

формування самоконтролю, завдяки наявності таких характеристик як систематичність, операційність, здатність сконцентрувати увагу студентів на суттєвих ознаках діяльності, можливість аналізу своєї діяльності, наявність надійної оцінки, легкість її підрахунку тощо.

Ми розділяємо позицію [53], згідно із якою будь-яка методика стає більш ефективною при поєднанні різних методів, форм навчання і контролю. При визначенні найбільш ефективних КЗ (об'єктивних та суб'єктивних тестів) для виявлення рівня сформованості граматичної компетентності майбутніх вчителів ми керуємось тим, що форми контролю, які застосовуються, мають відповідати характеру діяльності. Іншими словами, при контролі рівня сформованості ПОФГК необхідно враховувати характер навички – рецептивний чи репродуктивний, об'єкт перевірки – окремі операції, що складають граматичну навичку, чи функціонування навички у відповідному виді мовленнєвої діяльності, а також вид контролю.

З огляду на викладене, під час поточного контролю переважатимуть об'єктивні тестові завдання. Вони заощаджують час, сприяють ефективній реалізації самоконтролю та взаємоконтролю, оскільки наявними є ключі та шкали для самооцінювання, забезпечують об'єктивні показники щодо рівня сформованості граматичних навичок. Об'єктивні тести доцільно застосовувати при визначенні рівня сформованості ПОФГК, яка базується на рецептивних граматичних навичках, а також при визначенні ступеня засвоєння студентами граматичних знань. При визначенні рівня сформованості ПОФГК, яка базується на репродуктивних граматичних навичках (під час тематичного та підсумкового контролю), ефективною формою контролю є суб'єктивні тести, а в рамках нашого дослідження ми називатимемо їх комунікативно-спрямовані тестові завдання.

Висновки до розділу 1

У цьому розділі ми визначили об'єкти контролю рівня сформованості ПОФГК студентів другого курсу, а саме: граматичні знання, рецептивні та репродуктивні граматичні навички, граматичні вміння, граматична усвідомленість та елементарні методичні знання та вміння.

Комплексний контроль здійснюється на кожному етапі формування ПОФГК. Він стає ефективним у випадку, коли він супроводжує весь процес навчання та опанування ПОФГК.

Контроль викладача передусім спрямований на формування навичок самоконтролю студентів (довільного та післядовільного). Процес спілкування характеризується прихованим контролем з боку викладача та самоконтролем студентів.

Виділено такі види контролю: поточний, тематичний, періодичний і підсумковий. Самоконтроль студентів може бути поточним, підсумковим та прогнозуючим.

Контроль за формою поділяється на індивідуальний або фронтальний/груповий; усний та письмовий, двомовний та одномовний.

Застосування об'єктивних критеріїв під час контролю та ознайомлення майбутніх вчителів з ними суттєво впливає на якість успішності та допомагає сформувати адекватну самооцінку.

РОЗДІЛ 2

ТЕХНОЛОГІЯ КОНТРОЛЮ СФОРМОВАНOSTІ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ З ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ 2 КУРСУ

2.1. Засоби контролю професійно-орієнтованої франкомовної граматичної компетентності студентів 2 курсу

Відомо, що студенти другого курсу переживають період юності (ранньої). У підлітковому віці є виражене домінування довільної та логічної пам'яті. Прослідковується розвиток мнемічних якостей, який виявляється в зростанні продуктивності пам'яті щодо абстрактного матеріалу, системному й осмисленому використанні раціональних мнемічних прийомів. Так, при засвоєнні великого обсягу матеріалу юнаки та дівчата використовують алгоритм роботи логічної пам'яті [21, с. 141].

Таким чином, вивчення психолінгвістичних процесів оволодіння ПОФГК дало змогу дійти таких висновків:

а) потрібно створювати умови для виникнення та підтримки інтересу студентів до вивчення іноземної мови, ПОФГК зокрема, завдяки креативній подачі та повторенню вивченого матеріал;

б) стимулювати інтелектуальну активність студентів, цілеспрямовано організовувати пізнавальну та практичну діяльність шляхом використання активних методів навчання та цікавих прийомів навчальної роботи (наприклад, самостійне виведення правил), незвичайної подачі матеріалу, яке залишається у пам'яті як яскрава «пляма» (наприклад, вигадування незвичайних історій з граматичною структурою з використанням засобів візуалізації);

в) демонструвати студентам новий для них, несподіваний й важливий навчальний матеріал (наприклад, самостійно створювати засоби наочності до граматичних правил, використовувати евристичну бесіду, що допомагає

самостійно вивести правило) та спонукання їх до оволодіння знаннями, навичками та вміннями.

На основі розглянутих психологічних засад, можна стверджувати, що процес формування ПОФГК є досить тривалим та вимагає постійної роботи. Головною метою вивчення нових граматичних одиниць є не просто заучування їх функцій та правил вживання, а й переміщення їх в довготривалу пам'ять та відтворення у разі потреби відповідно до ситуації спілкування. Для вирішення цього завдання необхідно згідно з діяльнісною теорією пам'яті включати в процеси подачі і запам'ятовування нових граматичних структур різні види пам'яті (зорову, слухову, смакову, нюхову, дотикову, рухову, емоційну тощо).

Засоби контролю – це навчальні матеріали, які використовуються для перевірки рівня сформованості ПОФГК. Сюди зазвичай відносять роздавальний матеріал, фоно- та відеограми, відеофонограми, комп'ютерні контрольні програми, мовний портфель, тести. Розглянемо детальніше тест як засіб контролю, адже це якісний і об'єктивний засіб оцінювання навчальних досягнень студентів, який відрізняється різноманітністю номенклатури та призначення.

Тест як засіб контролю – це система завдань, виконання яких дозволяє визначити рівень володіння студентами ФГК за допомогою спеціальної шкали оцінювання. Тестовий контроль або тестування, як термін означає у вузькому смислі використання та проведення тесту, а в широкому – як сукупність етапів планування, складання і випробовування тестів, обробки та інтерпретації результатів проведення тесту[38].

Класифікація за формою тестування включає такі види тестів:

- тести для групового тестування;
- тести для індивідуального тестування;

Класифікація за визначенням «що вимірюється»:

- тести знань та навичок;

- тести інтелекту;
- тести інтересів;
- тести спеціальних здібностей;
- тести характерологічні (особистісні);
- тести визначення окремих психічних функцій (пам'яті, мислення, уваги тощо).

Класифікація за психологічною ознакою:

- тести досягнень;
- тести розвитку;
- тести інтелекту;
- тести загальної результативності;
- тести успішності;
- соціальні тести, які вивчають професійну здатність;
- психометричні тести особистості.

Класифікація за рівнем унікальності:

- ❖ тести стандартизовані;
- ❖ тести не стандартизовані.

Класифікація за видом тестового завдання:

- тести з відкритими тестовими завданнями (завдання з відкритою відповіддю, мікротвір-есе);
- тести з напіввідкритими тестовими завданнями (з пропусками, на доповнення);
- тести із закритими тестовими завданнями (альтернативні та вибіркові тестові завдання).

Класифікація щодо застосування технічних засобів:

- ✓ безмашинні тести: бланкові з ручною обробкою результатів;
- ✓ бланкові тести з комп'ютерною обробкою результатів;
- ✓ комп'ютерні тести. [49]

У багатьох літературних джерелах з тестології подано різноманітні класифікації тестових завдань. Найінформативішою серед них, на нашу

думку, є класифікація, запропонована В. Шпильовим та В. Жилою [67] (див. схема 2.2).

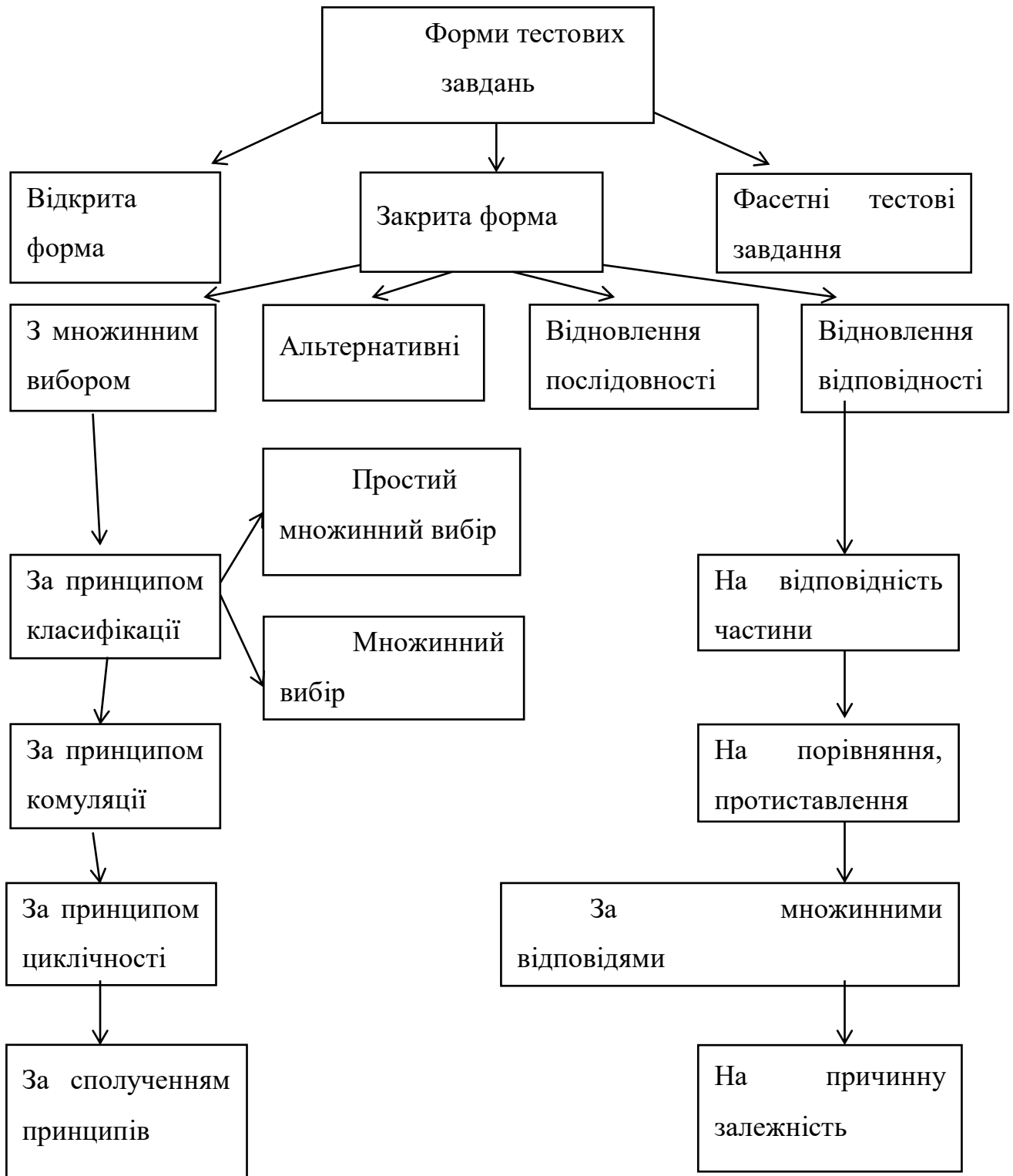

Схема 2.2. Форми тестових завдань

Ефективність процесу формування ПОФГК може бути підвищена у різні способи. Ми пропонуємо використати з цією метою можливості

сучасних інформаційних технологій, а саме, мультимедійних та мережевих технологій. При цьому, мультимедійні технології мають відігравати роль засобів навчання граматики французької мови, а мережеві (перш за все, так звані системи дистанційного навчання) – інструменту організації таких засобів та їх донесення до кінцевого користувача в особі студента. Обидві технології разом повинні утворити мультимедійне навчальне середовище, сутність якого буде розкрито нижче. Крім того, у цьому підрозділі ми зосередимось на кількох важливих моментах, що стосуються природи мультимедійних засобів (МНЗ) та їх впливу.

МНЗ є практичною реалізацією мультимедійних технологій в процесі навчання іноземних мов. Мультимедійні технології – це, перш за все, низка засобів, що уможливають передачу інформації та перетворення її на знання, завдяки залученню різних органів чуття студентів та активації їх когнітивних можливостей [35]. Незважаючи на досить велику кількість визначень мультимедійних технологій в навчанні, в нашій роботі ми дотримуємось точки зору Дж. Торрі-Стіл, згідно з якою, навчальне мультимедіа – це будь-які технології, що уможливають подання матеріалу в цифровому вигляді, використовуючи поєднання аудіо, відео, графіки (дво- та тривимірної) і тексту, разом зі здатністю організувати взаємодію з користувачем. За оцінкою дослідників Массачусетського технологічного інституту (США), системи комп'ютерного навчання підвищують спроможність до засвоєння навчального матеріалу у 2–5 разів, а спроможність запам'ятовувати – з 35 до 85 % [77]. Говорячи про МНЗ, ми розуміємо їх перш за все як технічний засіб навчання, оскільки практичне використання мультимедійних технологій пов'язане з комп'ютерною технікою в різних її застосуваннях. Аналіз досліджень присвячених методам і прийомам застосування технічних засобів навчання ІМ дозволяє визначити особливості використання подібних засобів.

Спираючись на основні функції (інформаційну, ситуативно-комунікативну, керуючо-контролюючу, навчально-тренувальну та емоційно-

мотиваційну), що мають виконувати технічні засоби навчання, П. І. Сердюков розподіляє такі засоби на п'ять категорій за їх функціональним призначенням:

- 1) засоби подання інформації;
- 2) засоби моделювання та забезпечення комунікативної ситуації;
- 3) засоби керування навчальним процесом та навчальною діяльністю студентів;
- 4) засоби навчально-тренувальної діяльності;
- 5) засоби впливу на емоційно-мотиваційну сферу студентів [53].

Отже, технічні засоби навчання можуть бути використані для подання навчальної інформації, вони можуть сприяти формуванню навичок і вмінь використання набутих знань для вирішення практичних завдань, а також за їх допомогою можна організувати та проводити контроль знань, навичок і вмінь [40]. МНЗ може успішно використовуватись в усіх цих функціях. Роль мультимедійних засобів в процесі навчання зводиться до такої діяльності:

1. моделювання реальної комунікативної ситуації;
2. керування навчальною і комунікативною діяльністю студента;
3. надання студенту можливостей керувати навчальною і комунікативною ситуаціями.

Мультимедійні можливості дозволяють розширити функціональну сферу технічних засобів. Окрім здатності оперувати інформацією в дуже великому обсязі, мультимедійні технології можуть перетворювати таку інформацію на знання, шляхом стимуляції пізнавальної системи і посилення впливу на систему чуттів людини. Гнучкість мультимедійних технологій дозволяє використовувати їх у навчанні людей різних вікових груп, роблячи процес навчання більш творчим та емоційним [8].

Застосування мультимедійних та мережевих технологій у навчанні французької мови передбачає наявність трьох основних компонентів: комп'ютера, програмного забезпечення і мережі передачі інформації. Разом вони утворюють активне кероване інформаційно-інструментальне середовище, що забезпечує навчальну діяльність студента та контроль цієї

діяльності. Іншими словами, МНЗ, разом з іншими елементами та системами, є складовою мультимедійного навчального середовища. Подібне середовище передбачає не лише наявність певного технічного забезпечення, але й реалізацію ширшого соціального контексту навчання, що дозволяє студентам: 1) отримувати мультимедійну інформацію; 2) обробляти мультимедійну інформацію; 3) взаємодіяти з мультимедійною інформацією 4) здійснювати міжособистісну комунікацію.

Мультимедійне навчальне середовище здатне позитивно впливати на процес контролю ПОФГК лише у тому випадку, якщо йому притаманні, щонайменше, такі характеристики, як гіпермедійність, інтерактивність та наявність зворотного зв'язку.

Для реалізації ефективного контролю ПОФГК, ми також хочемо звернутися до нових засобів поточного контролю, які засновані на використанні соціальних сервісів технології Веб 2.0. Доцільність цих засобів зумовлена соціальною потребою в підвищенні якості освіти і практичною необхідністю використання комп'ютерних технологій у ЗВО України. Сучасні соціальні сервіси Веб 2.0 стали каталізатором революційних змін у способах взаємодії людей з глобальною мережею Інтернет. Завдяки інструментарію Веб 2.0 кожен має можливість стати творцем, а не пасивним споживачем інформації у Веб. Активне включення в навчальний процес таких інструментів соціального програмного забезпечення Веб 2.0, як блоги, вікі, спільноти, подкасти та mLearning, надає велику свободу і студентам, і викладачам, що дозволяє першим значно розширити можливості самостійних занять, а іншим – застосовувати більш творчі підходи до навчання та контролю зокрема.

Демонстрація цих новітніх засобів контролю та навчання є особливо важливою для майбутніх вчителів, адже це не лише засіб контролю ФГК, а й розвиток професійного компоненту. Так, студенти будуть створювати свої продукти, наприклад, подкаст з теми «Subjonctif», де необхідно протягом 3

хвилин пояснити його функції або спосіб формування. Цей продукт можна винести на обговорення у блозі та проаналізувати разом зі всією групою.

Сервіси Веб 2.0 можна використовувати як сховища посилань на додаткові ресурси навчального призначення. Такі сховища є зручними для організації обміну між студентами посиланнями на цікаві та корисні ресурси; для забезпечення певної групи студентів набором посилань, які можуть стати у нагоді для розв'язання спільної задачі.

Отже, не лише під час дистанційного навчання важливо брати до уваги перспективу все більш активного застосування прогресивних форм роботи студентів з використанням можливостей Інтернет-технологій, мультимедійних засобів та електронного тестування.

Протягом всієї історії організованого навчання вирішення головних дидактичних завдань було нерозривно пов'язано із використанням допоміжних засобів, в тому числі інструментальних програм, які дозволяють зробити навчання та контроль більш емоційним та ефективним. Досвід застосування онлайн-платформ показує, що за їх допомогою якісніше контролюються граматичні знання та навички, забезпечується інтенсифікація процесу контролю ПОФГК.

Багато методистів підкреслюють, що застосування комп'ютерних технологій під час освітнього процесу розкриває широкі можливості для реалізації різних дидактичних принципів. Тому, ми не можемо ігнорувати новітні інструментальні програми під час розробки комплексу вправ для контролю ПОФГК.

Однією з найбільш важливих властивостей інструментальних програм вважається інтерактивність, яка проявляється у діалогічній формі взаємодії студента з девайсом (комп'ютер, телефон, планшет тощо). Отримання інформації і завдання від онлайн-програми, виконання цього завдання, миттєвій зворотній зв'язок у вигляді реакції (репліки, балів), перехід до наступного завдання вимагають постійної активності студента. Окрім цього, реалізується принцип індивідуалізації, що дозволяє виконувати, наприклад,

тестування, без перешкод і стороннього втручання, а також виключає стресові ситуації.

Під час пошуку ефективних інструментів контролю, ми враховували низку критеріїв, зокрема доступність, простота у використанні, наявність якісного інтерфейсу та варіативність форм організації контролю. Нашою головною метою було залучити якомога менше інструментів, але з більшою ефективністю.

Варто зазначити, що одним із найважливіших критеріїв виступає зворотній зв'язок, а саме його форма. Зворотній зв'язок здатний забезпечити пояснення того чи іншого граматичного явища у відповідь на помилку студента. Ми прагнули до реалізації інформативного типу зворотного зв'язку, тобто того, що забезпечує студентів необхідною інформацією для коригування помилок та усунення можливих труднощів. Наприклад, студент отримує підказку або пояснення, але сама помилка не виправляється.

Зворотній зв'язок також може бути неавтоматизованим і надаватися у режимах викладач-студент чи студент-студент. Такий тип уможливорює створення активного діалогу між учасниками освітнього процесу.

Враховуючи вище зазначені критерії, ми вирішили звернутися до декількох інноваційних платформ задля покращення організації контролю:

1. Jamboard
2. Kahoot
3. ReadyTo
4. Telegram

Платформа Jamboard дозволяє нам розміщувати письмові роботи студентів, тобто здійснювати ефективний контроль продуктивних навичок письма. Водночас, Jamboard дозволяє залучати студентів здійснювати перевірку робіт однокласників, тобто вдосконалювати ПОФГК. Платформа є безкоштовною та легкою в користуванні. За допомогою цього інструменту, ми мали за мету реалізувати неавтоматизований зворотній зв'язок, типу студенти-студенти та викладач-студент.

Kahoot виступає одним із способів уникнення стресу під час організації тестування, адже контроль здійснюється у формі змагань. Студенти бачать подіум переможців та намагаються наздогнати решту одногрупників. За допомогою Kahoot, викладач може варіювати завдання, тобто використовувати вправи альтернативного вибору, множинного, на доповнення, тощо. Деякі функції є платними, але загалом інструментарій не обмежує викладача. Тут можна реалізувати декілька типів зворотного зв'язку в залежності від форми проведення тестування. Якщо тестування реалізовується під час заняття, то програма дозволяє самостійно обирати час для коментування запропонованого завдання, тобто тут ми будемо реалізувати зворотній зв'язок типу викладач-студент, але під час позааудиторної/самостійної роботи реалізується автоматизований інформативний тип зворотного зв'язку.

ReadyTo – це нова українська платформа, яка дозволяє працювати із завданнями різного типу за виучуваними темами, тобто створювати блоки завдань. Завдяки ній, викладачу легше реалізувати поточний контроль, адже тут студенти можуть працювати з відео- та аудіоматеріалами. Студенти в свою чергу мають можливість відслідковувати свій прогрес, що буде виступати мотиваційним елементом під час організації контролю в позааудиторний час. Інструмент забезпечує автоматизований зворотній зв'язок, інформативного типу. Перевага наведеної платформи також полягає у можливості реалізувати принцип індивідуалізації, шляхом надання студенту можливості контролювати послідовність опрацювання навчального матеріалу, при цьому дозволяючи працювати у власному темпі.

Telegram виступає площадкою для обговорення та презентації робіт, тобто у нашому дослідженні виконує функцію блогу. Тут студенти мають змогу коментувати роботи інших та ділитися своїми розробками. Це сприяє розвитку професійного аспекту ПОФГК, адже таким чином, ми вчимо як мінімум оцінювати. Відповідно до вище сказаного, ми реалізуємо неавтоматизований зворотній зв'язок, типу викладач-студент або студент(и)-

студент(и). Така взаємодія сприяє формуванню та вдосконаленню широкого спектру соціальних та комунікативних умінь, серед яких – уміння надання та сприйняття критики, мотивації власної позиції, об'єктивної оцінки власної та чужої діяльності, а також, що найважливіше, навичок та вмінь іншомовної комунікації.

Незважаючи на те, що багато вчених підтверджують позитивний вплив мультимедійного середовища на процес контролю, існує досить значна кількість досліджень, що вказують на відсутність такого впливу, а часом, навіть, і на негативні результати застосування інструментальних програм. З огляду на це, розроблені завдання хочемо також представити у вигляді збірника, який може бути поданий до друку.

Отже, розглянувши переваги використання МНЗ та проаналізувавши їх, ми звертаємося до таких інструментальних програм Jamboard, Kahoot, ReadyTo та Telegram.

2.2 Комплекс тестових завдань для контролю сформованості граматичної компетентності у рецептивних видах мовленнєвої діяльності

З огляду на те, що ми фокусуємося на організації поточного контролю, важливо розуміти, що зазвичай об'єктом цього контролю виступає рівень сформованості рецептивних та репродуктивних мовленнєвих навичок. Ми розділяємо позицію, згідно з якою будь-яка методика стає більш ефективною при поєднанні різних методів, форм навчання і контролю. В цьому розділі ми хочемо покращити існуючу модель, що в результаті, яка зможе реалізувати справді ефективну організацію контролю під час вивчення теми «Le conditionnel présent».

Слідом за твердженням методистів [53], ми вважаємо, що одним із шляхів підвищення ефективності контролю ПОФГК є виокремлення рецептивного аспекту.

На жаль, у посібнику з практичної граматики французької мови (автор Кононенко В. Г.) [29], за яким навчаються студенти на 2 курсі, не передбачено вправ для формування/вдосконалення та контролю рецептивних навичок в аудіюванні.

У вище зазначеному посібнику є вправи для розвитку рецептивних навичок в читанні. Туди включені в більшості випадків мовленнєві зразки нехудожніх автентичних текстів, а це не відповідає етапу ефективного формування та контролю ПОФГК. При цьому мова йде не про ігнорування одного аспекту, а й про відсутність вправ, які розвивали би студентів як майбутніх вчителів, тобто професійної складової.

Окрім цього, ми провели опитування викладачів (7 учасників), щоб з'ясувати чи розділяють вони контроль рецептивних та репродуктивних вмінь, та що є критерієм оцінювання рівня сформованості рецептивних граматичних навичок. Половина (4) з них відповіли, що не завжди це роблять та відразу перевіряють два критерії: точність розуміння, правильність вживання. Це на нашу думку, спричиняє проблеми для розвитку ПОФГК.

Більше того, більшість з них (5) скаржаться на недостатню кількість вправ для контролю рецептивних вмінь. Це і виступає однією з причин, чому викладачі інколи пропускають контроль цих навичок.

Чіткий відбір й організація матеріалу для здійснення контролю студентів як майбутніх викладачів є однією з ключових умов та важливим критерієм його здійснення. Більшість завдань не враховує лінгвосоціокультурну та професійну цілі, що спонукає нас ще раз звернутися до цієї проблеми.

Також, під час проведення опитування студентів другого курсу, ми дізналися, що більшість відчувають стрес під час контролю і тому не можуть впоратися з простими вправами. Окрім цього, більшість студентів відповіли, що не вбачають розвиток професійного компоненту під час занять.

Під час контролю рецептивних навичок, ми можемо використовувати вправи на перевірку розуміння, упізнання, диференціацію, ідентифікацію граматичної структури, вправи на вибір граматичної структури за контекстом, тощо [38].

Тому, ми пропонуємо додати низку завдань, які допоможуть викладачам повною мірою реалізувати контроль рецептивних навичок в аудіюванні із врахуванням лінгвосоціокультурного та професійного аспектів. В свою чергу, ми також хочемо зменшити рівень стресу студентів під час організації контролю, тому ми будемо звертатися до музики. Більшість завдань ми укладаємо за допомогою інструментальних засобів контролю (див. 2.1).

Наведемо комплекс завдань для контролю рецептивних граматичних навичок в аудіюванні майбутніх вчителів:

1. Тестове завдання альтернативного вибору (з використанням ReadyTo).

Мета: перевірити сформованість рецептивних навичок аудіювання з теми «*Le conditionnel présent*», проконтролювати навички диференціювати дві граматичні структури «*Le conditionnel présent*» та «*Le futur simple*»,

розвивати граматичну усвідомленість студентів, вчити розробляти вправи з опорою на зразок.

Інструкція 1: Écoutez l'enregistrement et cochez le temps utilisé pour chaque phrase.

	a	b	c	d	e	f	g	h
futur simple								
conditionnel présent								

Transcription:

- a. Tu pourrais m'aider ?
- b. Nous ferons le tour du monde.
- c. Tu crois qu'ils aimeront ce livre ?
- d. On souhaiterait vous aider.
- e. Nous participeront à la randonnée, et vous ?
- f. Je voudrais une baguette, s'il vous plaît.
- g. Il pourra nous rejoindre dans le centre ville.
- h. Auriez-vous un stylo ?

Методичне зауваження. Тестові завдання рекомендуємо розробляти з використанням ReadyTo.

Наведемо приклад розроблених тестових завдань на даній платформі.

Le conditionnel présent ou le futur simple?
Écoutez et cochez le temps utilisé pour chaque phrase

▶ 0:00 / 0:45 — 🔊 ⓘ

Скрипт +

✍️ 🗑️

Le conditionnel présent ou le futur simple?
Écoutez et cochez le temps utilisé pour chaque phrase

1 Phrase a

futur simple
 conditionnel présent

2 Phrase b

conditionnel présent
 futur simple

3 Phrase c

futur simple
 conditionnel présent

Рис.2.3. Приклад тестового завдання з використанням ReadyTo

Ключ: Futur simple : b, c, e, g; Conditionnel présent : a, d, f, h.

Інструкція 2 : Qu'est-ce qui vous a aidé à trouver une réponse correcte ?

Інструкція 3 (пропонується виконати як домашнє завдання) : Faites les exercices du même genre comme les futurs professeurs.

2. Аудіо-клоуз тест на матеріалі пісні Zaz «Si».

Мета: перевірити сформованість рецептивних навичок в аудіюванні з теми « Le conditionnel présent», розвивати лінгвосоціокультурну компетентність, знайомити з видатною співачкою Франції, розвивати методичні навички підбирати матеріал та укладати вправи.

Інструкція 1: Ecoutez et complétez les phrases suivantes de la chanson Zaz «Si»

(https://www.youtube.com/watch?v=W4DTYmmTsyQ&ab_channel=ZazOfficial).

Si j' _____ l'amie du bon Dieu...	Je _____ du ciel en misère...
Si je _____ les prières...	Et _____ des sables...
Si j' _____ le sang bleu...	Je _____ des utopies,
Si j' _____ reine ou magicienne...	Plier _____ interdit,
Si j' _____ le pas d'un géant...	On ne _____ plus les regards.
Si j' _____ des mille et des cents...	J' _____ des flammes...
Si je _____ prendre les armes...	Je _____ des couleurs aux peines...

Методичне зауваження. Тестове завдання рекомендуємо розробляти з використанням ReadyTo.

Ключ:

La chanson Zaz «Si»

Complétez les phrases suivantes!

Si j' <input type="text" value="étais"/> l'amie du Bon Dieu...	Je <input type="text" value="mettrais"/> du ciel en misère...
Si je <input type="text" value="connaissais"/> les prières...	Et <input type="text" value="fleurirais"/> des sables...
Si j' <input type="text" value="avais"/> le sang bleu...	Je <input type="text" value="sèmerais"/> des utopies
Si j' <input type="text" value="étais"/> reine ou magicienne...	Plier <input type="text" value="serait"/> interdit
Si j' <input type="text" value="avais"/> le pas d'un géant...	On <input type="text" value="ne détournera"/> les regards
Si j' <input type="text" value="avais"/> des mille et des cents...	J' <input type="text" value="allumerais"/> des flammes
Si je <input type="text" value="savais"/> prendre les armes...	Je <input type="text" value="mettrais"/> des couleurs aux peines

Рис.2.4. Приклад тестового завдання з використанням ReadyTO

Інструкція 2 (пропонується виконати як домашнє завдання): Trouvez les chansons françaises où le conditionnel présent est présenté et faites des exercices de la même façon. Envoyez vos devoirs sur Telegram dans notre blog.

3. Аудіо-клоуз тест на матеріалі пісні « Des gens formidables» Francis Cabrel.

Мета: перевірити сформованість рецептивних навичок аудіювання з теми «Le conditionnel présent», розвивати лінгвосоціокультурну компетентність, знайомити з культурою виучуваної мови.

Інструкція: Ecoutez la chanson « Des gens formidables» de Francis Cabrel sur ReadyTo et complétez les phrases suivantes.

1. On _____ des gens formidables, des êtres parfaits, des chanteurs charmants, charitables, humbles et discrets,
2. On _____ des chansons éternelles et en quelques couplets.
3. Ça _____ de nous des êtres rares et comme immortels.
4. On _____ des choses essentielles et de toute beauté.
5. On _____ des mots qui touchent et qui transpercent les traîtres et les menteurs.
6. On _____ des artistes immenses, des divinités considérés comme une chance pour l'humanité.
7. Il _____ qu'on apparaisse pour que le monde soit heureux.

Методичне зауваження. Тестове завдання рекомендуємо розробляти з використанням ReadyTo. Наводимо приклад нижче:

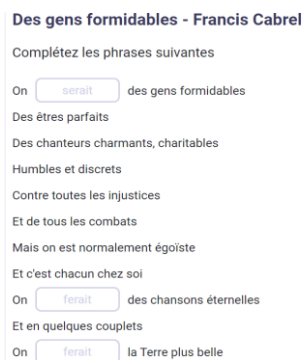

Рис.2.5. Фрагмент укладеного тестового завдання на платформі ReadyTo

Ключ:

1. serait
2. ferait
3. ferait
4. dirait
5. aurait
6. serait
7. suffirait

Підсумовуючи, зазначимо, що розроблений нами комплекс тестових завдань з використанням інструментальних програм містить тестові завдання альтернативного вибору та аудіо-клоуз тести. Він включає лінгвосоціокультурну та професійну цілі. Більшість завдань є автоматизованими, вони перевіряються платформами. Ефективність розробленого комплексу тестових завдань була перевірена під час пробного навчання, результати якого представлені у наступному розділі.

2.3 Комплекс тестових завдань для контролю сформованості граматичної компетентності у репродуктивних видах мовленнєвої діяльності

Як компонент педагогічного процесу, контроль сприяє реалізації проміжних та кінцевих цілей навчання. Згідно програми, туди входять (ре)продуктивні навички вживати вивчені граматичні форми та структури у монологічному та діалогічному мовленнях; вміти вживати граматичні форми на базі вивченої лексики у таких письмових формах як особистий лист, офіційний лист, мотиваційний лист.

Критерієм оцінки сформованості репродуктивних граматичних навичок є правильність вживання граматичної структури. Щоб реалізувати контроль, ми можемо звертатися до вправ на самостійне вживання граматичної структури на рівні фрази, речення, понадфразової єдності чи тексту.

Проаналізувавши посібник Кононенко В.Г. [29], запропонований студентам 2 курсу, ми можемо сказати, що багато завдань укладені без залучення виучуваної лексики, тобто тем « La géographie de la France et Ukraine », « Le relief de la France et Ukraine », « Le climat », « Les cours d'eau ». Саме тому, ми вирішили додати низку завдань, щоб досягнути в повній мірі кінцеві цілі навчання.

Окрім цього, опитування викладачів демонструє, що зазвичай під час контролю монологічного мовлення, вони використовують прийом фронтального опитування. З досвіду, рівень стресу в студентів в такі моменти досягає піку, тому вони часто починають допускати помилки. Тому, ми пропонуємо здійснювати контроль так, щоб студент не розумів, що ми зараз його контролюємо та звернутися до інших прийомів під час організації контролю ПОФГК у продуктивних видах діяльності, в тому числі додати використання мемів.

Наведемо приклади завдань з комплексу для контролю репродуктивних граматичних навичок:

1. Тестове завдання з вільно конструйованою напівпродукованою відповіддю на завершення фрази з використанням *le conditionnel présent* за допомогою мему.

Мета: вчити студентів використовувати граматичну структуру на рівні фрази в усному та писемному мовленні, розвивати методичні навички.

Інструкція 1: *Regardez un même et finissez la phrase : Et si j'étais en France, je....*

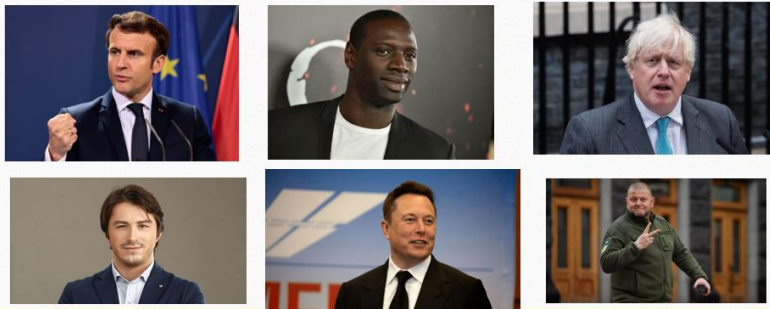
Інструкція 2 (пропонується як домашнє завдання) : *Essayez de créer vos propres mêmes en utilisant le conditionnel présent ! Publiez vos créations dans notre blog sur Telegram.*

2. Тестове завдання з вільно конструйованою напівпродукованою відповіддю на рівні понадфразової єдності з використанням *le conditionnel présent* з опорою на зображення.

Мета: контролювати репродуктивні навички студентів використовувати граматичну структуру на рівні понадфразової єдності в усному мовленні, знайомити з відомими особами Франції та України.

Інструкція: *Que feriez-vous si vous faisiez connaissance avec une de ces personnes?*

Qui?

3. Тестове завдання з вільно конструйованою продуктивною відповіддю на рівні тексту з використанням *le conditionnel présent* на одну зі запропонованих тем за допомогою платформи Jamboard та організація взаємоперевірки.

Мета: контролювати репродуктивні навички студентів використовувати граматичну структуру на рівні тексту в письмову мовленні, розвивати методичні вміння.

Інструкція 1: Choisissez un sujet et écrivez un texte en utilisant le *conditionnel présent* sur Jamboard. Vous devez écrire 6-11 phrases.

1. Si le fleuve Dnipro n'existait pas
2. S'il y avait le climat tropical en Ukraine...
3. Si la population en Ukraine était plus de 70 millions...
4. S'il n'y avait pas les Vosges en France...
5. S'il la France n'était pas un hexagone...

Dasha
Molieva

2. S'il y avait le climat tropical en Ukraine, je souffrirais des différences de températures, passant de 18° à plus de 40° selon les périodes. Je ne pourrais pas sortir assez fréquent au cause des moussons. Pourtant, il y aurait beaucoup de perroquets et moi, je les aime bien. Je profiterais des fruits tels que mangues et cocos. Je les mangerais chaque jour, car je ne devrais plus les acheter. En Ukraine, il n'y aurait pas un hiver rigoureux et je bénéficierais du temps chaud.

Інструкція 2 : Regardez les textes de vos condisciples et donnez les notes.
Vous devez utiliser la grille d'évaluation que nous avons discutée.

Respect de la consigne Peut mettre en adéquation sa production avec le sujet proposé. Respecte la consigne de longueur minimale indiquée.	0	0.5	1	1.5	2				
Capacité à présenter des faits Peut décrire des faits, des événements ou des expériences.	0	0.5	1	1.5	2	2.5	3	3.5	4
Capacité à exprimer sa pensée Peut présenter ses idées, ses sentiments et/ou ses réactions et donner son opinion.	0	0.5	1	1.5	2	2.5	3	3.5	4
Cohérence et cohésion Peut relier une série d'éléments courts, simples et distincts en un discours qui s'enchaîne.	0	0.5	1	1.5	2	2.5	3		

COMPÉTENCE LEXICALE / ORTHOGRAPHE LEXICALE

Etendue du vocabulaire Possède un vocabulaire suffisant pour s'exprimer sur des sujets courants, si nécessaire à l'aide de périphrases.	0	0.5	1	1.5	2
Maîtrise du vocabulaire Montre une bonne maîtrise du vocabulaire élémentaire mais des erreurs sérieuses se produisent encore quand il s'agit d'exprimer une pensée plus complexe.	0	0.5	1	1.5	2
Maîtrise de l'orthographe lexicale L'orthographe lexicale, la ponctuation et la mise en page sont assez justes pour être suivies facilement le plus souvent.	0	0.5	1	1.5	2

COMPÉTENCE GRAMMATICALE / ORTHOGRAPHE GRAMMATICALE

Degré d'élaboration des phrases Maîtrise bien la structure de la phrase simple et les phrases complexes les plus courantes.	0	0.5	1	1.5	2
Choix des temps et des modes Fait preuve d'un bon contrôle malgré de nettes influences de la langue maternelle.	0	0.5	1	1.5	2
Morphosyntaxe – orthographe grammaticale Accord en genre et en nombre, pronoms, marques verbales, etc.	0	0.5	1	1.5	2

4. Тестове завдання з вільно конструйованою напівпродукованою відповіддю на рівні міні-діалогів.

Мета: провести контроль репродуктивних навичок в діалогічному мовленні.

Інструкція: Vous avez fait connaissance de la chanson « Et si tu n'existais pas ». Maintenant, je vous propose de faire les petits-dialogues avec vos condisciples en utilisant cette phrase. Par exemple : et si tu (Marie) n'existais pas, je ne saurais pas avec qui je bavarderais.

Для контролю граматичних знань, як складника ПОФГК, пропонуємо виконувати професійно-орієнтовані методичні проекти, які будуть не лише перевіряти рівень засвоєння граматичних знань за темою, але й сприятимуть формуванню елементарних методичних умінь майбутніх вчителів французької мови, а отже й розвитку професійної складової ПОФГК. Слідом за Майєр Н. В., професійно орієнтований методичний проект майбутнього вчителя французької мови тлумачимо як процес його навчально-пізнавальної, інформаційно-комунікаційної та творчої діяльності, результатом якого є розроблення навчальних матеріалів та / або засобів навчання французької мови, які можуть бути використані в класній / аудиторній чи позакласній / позааудиторній роботі з французької мови [37, с.334].

Організація граматичного матеріалу та його презентація відіграють істотну роль у навчанні та формуванні знань, тому що наявні знання можуть бути використані у конкретній ситуації лише тією мірою, якою організований ментальний образ цієї ситуації. Іншими словами, як засвоївся мовний матеріал у свідомості студентів, так вони і зможуть його використати.

Залежно від творчої ініціативи викладача та студентів, як зазначає Майєр Н. В., різні види кінцевого продукту (фото-/відео звіт (наприклад, після екскурсії), колаж, комікс; сценарій / відеофільм за сценарієм тощо; мультимедійні презентації до навчальних тем; диктанти, кросворди; добір текстів, віршів, пісень, відеоматеріалів та оформлення буклету, розділу веб-сайту; виготовлення наочності, розроблення дидактичних (мовних) ігор) можуть бути використані як на практичних заняттях, так і в позааудиторній роботі (підготовка завдань до конкурсу, укладання запитань до вікторини), тоді як, наприклад, мультимедійна презентація до навчальної теми може слугувати довідковим матеріалом [37, с.335].

Поділяючи точку зору Майєр Н. В. [37, с.336-337], вважаємо, що на всіх етапах професійно орієнтованого методичного проекту – підготовка, реалізація, оформлення результатів, у процесі роботи над проектом зокрема, викладач повинен залучати студентів до професійно орієнтованої

інформаційно-комунікаційної діяльності з метою аналізу / добору навчальних матеріалів, Інтернет-ресурсів тощо та використання комп'ютерних програм, онлайн платформ для створення кінцевого продукту проєктної діяльності.

Наведемо декілька прикладів таких завдань.

1. Короткотривалий професійно орієнтований методичний проєкт.

Приєм: створення відео.

Мета: провести контроль граматичних знань з теми « Le conditionnel présent», розвивати професійний компонент шляхом цікавого пояснення.

Інструкція 1: Vous êtes les futurs professeurs, c'est pour ça je vous propose une activité assez intéressante. On va vous diviser en groupes. Chaque étudiant doit faire une vidéo et l'enregistrer dans notre blog sur Telegram. Le sujet est « La différence entre le conditionnel présent et le futur dans le passé ».

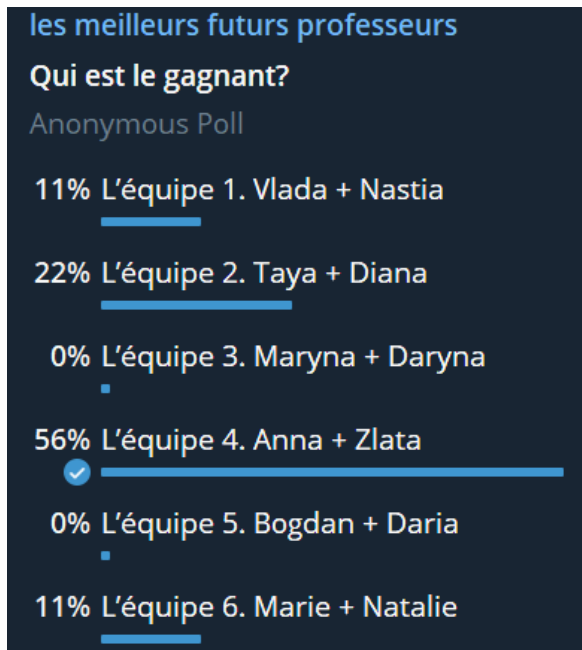

La durée doit être au maximum 1 minute. Vous êtes obligées de respecter les critères que je vais vous montrer :

- Le respect des règles de grammaire.
- La prononciation est claire et intelligible.
- La lexique (étendue et maîtrise).
- Le groupe peut présenter d'une manière simple et directe le sujet.
- Le respect du temps (1 min).

Vous pouvez aussi trouver un exemple sur Telegram.

Інструкція 2: Évaluez les vidéos de vos condisciples selon les critères et trouvez le gagnant.

2. Короткотривалий професійно орієнтований методичний проєкт.

Приєм: розробка постера та його презентація під час практичного заняття.

Мета: здійснити контроль граматичних знань з теми « Le conditionnel passé », розвивати елементарні методичні вміння пояснювати граматичний матеріал.

Інструкція 1: Vous allez faire les projets, les posters et les enregistrer dans notre blogue sur Telegram. On va créer 5 groupes. Chaque groupe a un sujet particulier :

1. Le futur antérieur dans le passé.
2. L'usage du conditionnel passé.
3. La formation du conditionnel passé.
4. La différence entre le conditionnel passé et le futur antérieur dans le passé.
5. La différence entre le conditionnel présent et le conditionnel passé.

Vous pouvez examiner le poster que je vous propose comme un exemple.

LE CONDITIONNEL

RADICAL DU FUTUR + TERMINAISONS DE L'IMPARFAIT :

<p>EXEMPLE DU VERBE ÊTRE :</p> <p>ÊTRE AU FUTUR: JE SERAI</p> <p>ÊTRE AU CONDITIONNEL: JE SERAIS</p> <p>TU SERAIS</p> <p>IL SERAIT</p> <p>NOUS SERIONS</p> <p>VOUS SERIEZ</p> <p>ILS SERAIENT</p>	<p>EXEMPLE DU VERBE POUVOIR</p> <p>POUVOIR AU FUTUR: JE POURRAI</p> <p>POUVOIR AU CONDITIONNEL: JE POURRAIS</p> <p>TU POURRAIS</p> <p>IL POURRAIT</p> <p>NOUS POURRIONS</p> <p>VOUS POURRIEZ</p> <p>ILS POURRAIENT</p>
---	--

Francés Online

Інструкція 2: Présentez vos travaux ! Chaque groupe a 5 minutes. Pendant la présentation d'un groupe, les autres écoutent attentivement et donnent le feedback à la fin.

La formation du conditionnel passé

Le conditionnel passé première forme

Le conditionnel passé a 2 formes

Le conditionnel passé deuxième forme

se forme avec l'auxiliaire **avoir** ou **être** au présent du conditionnel + le participe passé du verbe conjugué.

se forme avec l'auxiliaire **avoir** ou **être** au l'imparfait du subjonctif+ le participe passé du verbe conjugué.

pronom	auxiliaire avoir	auxiliaire être		
je	aurais	serais	+ participe passé	
tu	aurais	serais		
il/ elle/on	aurait	serait		
nous	aurions	serions		
vous	auriez	seriez		
ils/ elles	auraient	seraient		

ou

pronom	auxiliaire avoir	auxiliaire être		
je	eusse	fusse	+ participe passé	
tu	eusses	fusses		
il/ elle/on	eût	fût		
nous	eussions	fussions		
vous	eussiez	fussiez		
ils/ elles	eussent	fussent		

3. Пояснення вживання « Le conditionnel passé » за допомогою фрагменту з коміксу.

Мета: перевірити, чи студенти можуть ідентифікувати виучувану граматичну структуру та чи вміють пояснити її вживання як майбутні вчителі.

Інструкція 1: Observez l'extrait de BD et trouvez le conditionnel passé. Ensuite, expliquez l'usage du mode.

Відомо, що одним із складників професійно-орієнтованої франкомовної граматичної компетентності є граматична усвідомленість, яка суттєво впливає на перебіг формування і на результат сформованості цільової компетентності. Рівень-граматичної усвідомленості зазвичай перевіряється за допомогою опитування, анкетування, тестування тощо.

Для контролю граматичної усвідомленості студентів наприкінці вивчення теми « Le conditionnel présent » ми запропонували анкету, яку наводимо нижче:

1. Évaluez vos connaissances et compétences du sujet « Le conditionnel présent » (1 – la note la plus basse, 5 – la note la plus élevée).
2. Etes-vous d'accord avec les phrases suivantes ? Évaluez votre certitude avec les chiffres, où 1 – je ne suis pas d'accord, 5 – je suis complètement d'accord.

- Je peux utiliser le conditionnel présent pour m'exprimer oralement avec facilité.
- Je peux utiliser le conditionnel présent pendant la production écrite avec aisance.

3. Notez les difficultés que vous avez eues pendant l'apprentissage.

4. Que pouvez-vous faire pour améliorer vos compétences ?

Отже, використання інструментальних програм дозволило нам укласти низку завдань для контролю граматичних репродуктивних навичок, граматичних знань та елементарних методичних вмінь та покращити рівень лінгвосоціокультурної компетентності студентів другого курсу навчання. Комплекс включає тестові завдання з вільною конструйованою продуктивною та напівпродуктивною відповідями. Ми також уклали анкету для розвитку та контролю граматичної усвідомленості як одного з компонентів ПОФГК. Із комплексом завдань, які можуть бути подані до друку можна ознайомитися за посиланням: https://drive.google.com/file/d/131BWphbeRTWfkhmJGwdmgw5HgfbJhzIT/view?usp=share_link .

Висновки до розділу 2

Перед розробкою комплексу тестових завдань, нами було проаналізовано посібник «Практична граматики французької мови» [29], який пропонується майбутнім вчителям, задля покращення організації контролю. Ми дійшли висновку, що наведені вправи не повністю корелюють з цілями освітнього процесу та не передбачають контролю та розвитку елементарних методичних вмінь студентів другого курсу.

Проведене анкетування викладачів Київського національного лінгвістичного університету щодо організації контролю ПОФГК на практичних заняттях дозволяє констатувати, що присутнє часткове недотримання поділу контрольних завдань на рецептивні та репродуктивні навички через брак представлених завдань в посібнику, завдання не завжди включають професійну та лінгвосоціокультурну цілі та найбільше застосовується фронтальне опитування студентів.

Сучасні вимоги сьогодення вимагають використання МНЗ. Сформулювавши критерії для відбору онлайн засобів, ми дійшли висновку, що основними засобами контролю в умовах дистанційного навчання доцільно обрати такі інструментальні програми Jamboard, Kahoot, ReadyTo та Telegram.

Комплекс тестових завдань для контролю у рецептивних і репродуктивних видах діяльності містить такі типи і види завдань: тести альтернативного вибору, аудіо-клоуз тести, тестові завдання з вільною конструйованою продукованою та напівпродукованою відповідями. Розроблена методика корелювали з лексичним матеріалом, який вивчають студенти протягом другого курсу навчання та була націлена на розвиток лінгвосоціокультурної та професійної компетентності.

РОЗДІЛ 3

ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДИКИ КОНТРОЛЮ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ФРАНКОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ

3.1. Організація пробного навчання для перевірки ефективності методики контролю професійно-орієнтованої франкомовної граматичної компетентності студентів 2 курсу

Пробне навчання, згідно з Ніколаєвою С. Ю, виступає таким методом дослідження, який передбачає використання педагогічної інтуїції та ерудиції викладача, та націлений на покращення окремих аспектів методики навчання ІМ [38].

Пробне навчання було реалізовано у I семестрі 2022-2023 навчального року на базі Київського національного лінгвістичного університету. У навчанні брали участь 14 студентів групи СОф 02-21 другого курсу педагогічного факультету романо-германської та української філології, що вивчають французьку мову як першу іноземну. Тривалість пробного навчання становила 38 годин, із них 16 годин аудиторна робота (8 практичних занять), 22 годин – самостійна позааудиторна робота студентів.

У відповідності до науково-обґрунтованих підходів, пробне навчання реалізувалося в декілька етапів, зокрема підготовчого, основного та заключного. Нашою основною метою було перевірити ефективність розробленої методики. Основні завдання можна окреслити так:

- провести пробне навчання з урахуванням етапів формування ПОФГК та розробленого комплексу завдань;
- провести зріз студентів на початку та в кінці пробного навчання, щоб виміряти сформованості ПОФГК та отримати фактичні результати представленої методики;

- проаналізувати психологічний клімат під час організації контролю;
- провести аналіз та інтерпретацію результатів пробного навчання.

Розробляючи тест для вхідного зрізу, ми звернули увагу на різні компоненти ПОФГК та психологічні умови. Тестування знань та навичок відбувалося за допомогою платформи Quizziz, тому що саме до цього інструментарію звертаються більшість викладачів (за результатами опитування). Тестування містило в собі питання різного типу, а саме множинного, альтернативного виборів та заповнення пропусків. Тест налічує 20 запитань, на які мали відповісти студенти. Набрані бали обчислюються наступним чином:

$$R=100*N/20,$$

Де R – результат за 100-бальною шкалою, а N – кількість правильних відповідей. Наприклад, якщо студент дав відповідь на 8 запитань, то його оцінка за стобальною шкалою буде 40 балів згідно формули.

Вихідне тестування містило також 20 питань для перевірки сформованості рецептивних навичок, завдання для перевірки сформованості (ре)продуктивних навичок включало монолог-розповідь з врахуванням критерію правильність вживання граматичної структури. Якщо студент уникає використання граматичної структури під час проходження контролю у продуктивних видах діяльності, то це свідчить про недостатньо ефективне її засвоєння. Також до уваги ми брали фонетичний та лексичні аспекти. Ми віднімали по 0,5 балу за некоректне вживання лексичної одиниці або за фонетичну помилку під час продукування монологу.

Таким чином, максимальна кількість балів за вихідний тест дорівнювала 40 балів, де 20 балів відводилося для перевірки як і рецептивних так і репродуктивних навичок. Розрахунок балів здійснюється за аналогією до вхідного зрізу та обчислюється за такою ж формулою.

Перед початком пробного навчання, ми провели опитування студентів щодо ПОФГК. Результати висвітливо нижче:

1. 100% студентів завжди стресують та нервують під час контролю.

2. Більша частина студентів запропонували створити більш сприятливе середовище під час організації контролю за допомогою збільшення ліміту часу на відповіді одного запитання (більше ніж 10 секунд), тренування подібних видів завдань до організації контролю та позитивної установки викладачів.

3. 85,7% студентів відповіли, що задоволені тестуванням як одним із способів реалізації контролю.

4. 42,9% студентів хотіли би змінити організацію контролю.

5. 57,1% студентів відповіли, що під час контролю вони не вбачають розвиток професійного компоненту.

6. Більша частина студентів висловили бажання замінити програму Quizziz та небажання виконувати завдання, де вони напам'ять розказують тексти із закритими очима.

Отже, ми виокремили основні завдання та етапи реалізації пробного навчання, висвітлили особливості вхідного та вихідного тестування, які допоможуть нам проаналізувати ефективність розробленої методики.

3.2. Проведення пробного навчання та інтерпретація результатів

До проведення пробного навчання, було організовано вхідне тестування ПОФГК, що передбачало ознайомлення студентів із інструкцією та його виконання (див. дод. В). Після цього, ми запропонували наші розроблені завдання та організували вихідне тестування. Тут варто зазначити, що ми відокремлювали організацію навчального тестування та контрольного.

Вихідне тестування було здійснено за допомогою платформи Kahoot та завдання 2 з комплексу для контролю (ре)продуктивних навичок (див. розділ 2.3) та тривало 25 хвилин. Наведемо приклади завдання, які були включені до вихідного зрізу та реалізувалися завдяки онлайн-інструменту Kahoot:

1. Je forme le conditionnel présent avec la base
 - de l'infinitif
 - du présent
 - de l'imparfait
 - du passé composé
2. Je forme le conditionnel présent avec les terminaisons
 - du futur
 - du présent
 - de l'imparfait
 - du passé composé
3. Complétez les phrases :
 - Je (vouloir)_____ un café, s'il vous plaît.
 - J'(aimer) _____ beaucoup aller en vacances à la plage.
 - Tu (devoir)_____ étudier davantage !
 - Si j'étais une fleur, je (être)_____ une rose.
 - Si j'étais toi, j'(aller)_____ au cinéma ce soir.
 - Il (falloir)_____ promener le chien...
 - (Pouvoir)_____ -vous me passer le sel, s'il vous plaît ?

- Si tu étais gentil, tu lui (donner)_____ un cadeau.
- Tu (faire)_____ mieux de bien te comporter !
- Claire et Catalina (vouloir)_____ manger une mousse au chocolat.
- Si j'allais rendre visite chez vous, vous (être) _____ heureux.
- Peut-être, je (pouvoir)_____ venir te voir.

4. Mettez les mots dans le bon ordre !

Si j'étais-je changerais-le monde-président

5. Complétez les phrases :

- Nous (vouloir)_____ aller à patinoire dimanche prochain.
- Tu (pouvoir)_____ m'aider quand même !
- Est-ce que je (pouvoir)_____ venir à ton anniversaire ?
- Je (vouloir)_____ t'inviter à venir chez moi samedi soir.
- J'(aimer)_____ aller à la piscine avec toi, la semaine prochaine.

Щоб продемонструвати та підтвердити ефективність запропонованої методики, представимо результати вхідного та вихідного зрізів (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Результати розробленого комплексу завдань

Студент	Вхідний зріз	Вихідний зріз	Приріст у балах
В.Т.	55	75	20
В. Зл.	60	82,5	22,5
Г. Вл.	70	87,5	17,5
З. Н.	55	77,5	22,5
Іс.Ан.	75	95	20
К. К.	50	72,5	22,5
М. Д.	60	85	25
М. Д.	55	85	30
П. Д.	70	90	20
П. М.	70	95	25
П. Б.	25	47,5	22,5
П. Н.	55	75	20
Р. К.	55	78,75	23,75
Ф. М.	50	73,75	23,75

Як ми бачимо, результати цих тестувань показали значний приріст. Хочемо продемонструвати середній результат у групі СОф 02-21 за допомогою таблиці (див. табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Середні показники результатів пробного навчання

Середні показники вхідного тесту	Середні показники вихідного тесту	Приріст
57,5 б.	80 б.	22,5 б.

Нашою метою також було проаналізувати психологічний комфорт студентів СОф 02-21. Так 100% студентів відповіли, що були у стані стресу та нервували під час проходження вхідного тестування на платформі Quizziz. Проте, під час організації вихідного зрізу на платформі Kahoot, 85,7 % студентів не відчували негативних емоцій та не стресували. Також студенти особливо виокремлюють меми як ефективний спосіб зменшення стресу під час організації контролю на практичних заняттях.

До початку пробного навчання 57, 1 % студентів відповіли, що під час занять та контролю вони не вбачають розвиток професійного компоненту. Після навчання за розробленою нами методикою, 71,4 % студентів відповіли, що відчують професійний аспект під час контролю, тому більш зацікавлені та вмотивовані під час контролю.

Ще однією ціллю було залучення лінгвосоціокультурного компоненту під час контролю ПОФГК. На початку пробного заняття, 85,7 % студентів вважали, що завдання для контролю не містять лінгвосоціокультурної цілі. Наприкінці, 71,4 % студенти стверджували, що отримали знання про відомих людей Франції, тобто розвинули знання про культуру виучуваної мови, навіть під час контролю.

Порівнявши анкетування, ми бачимо, що є низка позитивних змін у відповідях студентів, що вкотре демонструє ефективність розробленої методики. Щоб краще висвітлити ці результати, ми пропонуємо звернутися до таблиці 3.3:

Таблиця 3.3

Результати опитування студентів групи СОф 02-21

До початку пробного навчання	Після закінчення пробного навчання
100% студентів у стані стресу під час контролю	85,7 % студентів не відчували стрес під час контролю
57, 1 % не вбачають розвиток методичних вмінь	71,4 % вбачають розвиток методичних умінь
85,7 % вважали, що вправи для контролю не містять лінгвосоціокультурного компоненту	71,4 % вважають, що вправи містять лінгвосоціокультурний компонент

У ході пробного навчання ми також виокремили, що запропоновані завдання, які містять взаємоконтроль та самоконтроль спонукали студентів до активної мисленнєвої діяльності та оптимізували освітній процес. Студенти набагато серйозніше ставилися до виконання такого завдання, це і дозволило інтенсифікувати їхню увагу.

Підсумовуючи, ми можемо стверджувати, що нам вдалося виконати всі поставлені завдання та досягнути позитивного результату, що підтверджує ефективність розробленої методики.

3.3. Методичні рекомендації щодо контролю сформованості професійно-орієнтованої граматичної компетентності майбутніх вчителів французької мови

Виходячи з даних, отриманих в результаті пробного навчання, ми можемо сформулювати методичні рекомендації щодо організації контролю ПОФГК студентів другого курсу.

Спершу варто зазначити, що потрібно звернути увагу на всі компоненти ПОФГК, а саме граматичні та методичні знання, навички, уміння та усвідомленість. Вміння перекласти речення не може оцінювати рівень сформованості ПОФГК.

Необхідно відокремлювати контроль у рецептивних та репродуктивних видах діяльності. Якщо під час проведення контролю рецептивних навичок, показники студентів виявляються низькими, обов'язковим є виконання додаткових завдань аналогічного типу перед переходом до розвитку репродуктивних навичок.

Не слід обмежуватися лише контролем граматичних рецептивних навичок в читанні, адже пропонуючи тестові завдання в аудіюванні з автентичними відеофрагментами, ми підсилюємо цінність даної граматичної структури, розвиваємо лінгвосоціокультурну компетентність.

По-друге, потрібно дотримуватися етапів роботи з тестом. Перед тим, як запропонувати тестовий контроль, слід ознайомити студентів з типом і видом тесту, запропонувати навчальне тестування. Це дозволить зняти труднощі під час виконання завдань з представленого комплексу.

По-третє, ефективність комплексу завдань посилюється завдяки залученню МНЗ, що дозволяє якісніше досягнути цілей освітнього процесу. Завдяки інструментальним програмам, ми змогли залучити студентів до саморефлексії та взаємоперевірки, що, в свою чергу, розвивало елементарні методичні вміння студентів як майбутніх вчителів французької мови.

Для підвищення ефективності навчання рекомендуємо здійснювати контроль відповідно до етапів роботи з граматичним матеріалом. Контроль

рівня сформованості ПОФГК охоплює етап автоматизації дій з граматичним матеріалом на понадфразовому рівні, етап функціонування граматичної структури у мовленні на текстовому рівні, а також етап систематизації.

Перед тим як здійснювати контроль за допомогою відеофонограмами, викладач може запропонувати знайти інформацію про відому постать, у нашому випадку співака або співачку Франції.

Отже, в цьому підрозділі сформульовані методичні рекомендації щодо використання комплексу завдань та контролю ПОФГК у студентів 2 курсу з використанням інструментальних програм, дотримання яких забезпечить успішність впровадження розробленої методики в освітній процес.

Висновки до розділу 3

Пробне навчання було проведено під час педагогічно-асистентської практики з першої іноземної мови в Київському національному лінгвістичному університеті у групі СОф 02-21(14 студентів) впродовж 38 годин.

Пробне навчання організовувалося поетапно. На першому етапі був проведений вхідний зріз студентів другого курсу. Наступним етапом було впровадження розробленої методики контролю ПОФГК, висвітленої у другому розділі. Наприкінці, був реалізований вихідний зріз для перевірки ефективності розроблених завдань.

У третьому розділі були також висвітлені результати вхідного та вихідного анкетування студентів другого курсу групи СОф 02-21 щодо організації контролю ПОФГК.

Представлені результати тестувань підтвердили ефективність розробленої методики з використанням низки інструментальних програм під час пробного навчання та показали значний приріст у балах.

Дотримання сформульованих методичних рекомендації щодо проведення контролю ПОФГК у майбутніх учителів з використанням засобів МНЗ уможливить підвищення ефективності організації контролю ПОФГК студентів другого курсу.

ВИСНОВКИ

Теоретичні та практичні результати дослідження доводять доцільність використання інструментальних програм для контролю ПОФГК майбутніх учителів та дозволяють зробити такі висновки:

1. ПОФГК є компонентом комунікативної компетентності майбутніх вчителів та виступає об'єктом контролю. ПОФГК складається із граматичних та методичних знань, рецептивних і репродуктивних граматичних навичок, методичних і граматичних вмій та граматичної усвідомленості.

2. Значуща роль під час організації комплексного контролю відводиться само- та взаємоконтролю.

3. Контроль викладача не є самоціллю, а спрямований, передусім, на формування у студентів другого курсу навичок самоконтролю. З цією метою, студенти знайомляться з критеріями оцінювання.

4. Визначено види, форми і засоби контролю ПОФГК, які визначаються відповідно до цілей навчання.

5. Комплекс завдань складається із трьох підсистем: контроль рецептивних та репродуктивних навичок, контроль граматичних знань та контроль граматичної усвідомленості. Комплекс тестових завдань реалізується при поточному контролі та може бути використаний під час організації самоконтролю.

6. Результати пробного навчання підтвердили ефективність запропонованої методики комплексного контролю рівня сформованості ПОФГК.

7. Проведене дослідження та результати пробного навчання дають підстави рекомендувати розроблену методику комплексного контролю ПОФГК на другому курсі для впровадження в освітній процес.

РЕЗЮМЕ

Ключові слова: майбутні вчителі французької мови, професійно-орієнтована франкомовна граматична компетентність, граматичні навички, методичні вміння, мультимедійні навчальні засоби, інструментальні програми.

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню методики контролю ПОФГК майбутніх учителів з використанням МНЗ. Вона складається зі вступу, трьох розділів, списку використаних джерел та додатків. Наукова новизна дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні методики комплексного контролю ПОФГК студентів другого курсу.

У першому розділі висвітлено об'єкти комплексного контролю при формуванні ПОФГК, види і форми контролю. Аналіз наукових праць дозволяє зробити висновок, що контроль типу викладач-студент не є ціллю освітнього процесу.

У другому розділі обґрунтовано критерії відбору інструментальних програм та представлено характеристику засобів контролю, зокрема тестового та МНЗ. Представлено розроблений комплекс завдань для вдосконалення контролю ПОФГК з використанням МНЗ, зокрема ведення блогу як способу контролю граматичних знань, навичок та розвитку елементарних методичних вмінь.

У третьому розділі описано організацію та хід пробного навчання, особливості оцінювання вхідного та вихідного тестів, інтерпретовано отримані результати та надано методичні рекомендації щодо контролю ПОФГК у майбутніх учителів французької мови з використанням МНЗ.

Головним результатом дослідження є визначення теоретичних засад та розробка комплексу тестових завдань для поточного контролю ПОФГК у майбутніх учителів з використанням інструментальних програм.

RESUME

Mots-clés : futurs enseignants de la langue française, compétence grammaticale francophone à orientation professionnelle, compétences grammaticales, compétences méthodiques, supports pédagogiques multimédias, programmes instrumentaux.

La thèse est consacrée à la recherche de la méthode de contrôle de la compétence grammaticale francophone des futurs enseignants avec l'utilisation des supports pédagogiques multimédias. Il se compose d'une introduction, de trois chapitres, d'une liste des ressources utilisées et d'annexes. La nouveauté scientifique de l'étude consiste en la justification théorique de la méthode de contrôle complexe de la compétence grammaticale francophone des étudiants de deuxième année.

Dans la première section, les objets de contrôle complexe lors de la formation de la compétence grammaticale francophone, les types et les formes de contrôle sont mis en évidence. L'analyse des travaux scientifiques nous permet de conclure que le contrôle de type enseignant-élève n'est pas le but du processus éducatif.

La deuxième section justifie les critères de sélection des programmes instrumentaux et présente les caractéristiques des outils de contrôle, notamment le test et les supports pédagogiques multimédias. Un ensemble d'exercices développé est présenté pour améliorer le contrôle à l'aide de ces outils, en particulier, la tenue d'un blog comme moyen de contrôler.

La troisième section décrit l'organisation et le déroulement de la formation d'essai, les caractéristiques de l'évaluation des tests d'entrée et de sortie, les résultats obtenus sont interprétés et des recommandations méthodologiques sont fournies pour le contrôle de la compétence grammaticale francophone.

Le résultat principal de l'étude est la définition des fondements théoriques et le développement d'un ensemble d'exercices pour le contrôle actuel de la compétence grammaticale chez les futurs enseignants utilisant des outils en ligne.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абакумова Н. Н. Система мониторинга в образовании : учебное пособие. Томск : Издательский Дом Томского государственного университета, 2018. 140 с.
2. Айдарханова И. И. Сущность понятия «исследовательская компетентность» учителя. *Международный научно-исследовательский журнал*. 2021. Т. 4. № 1(12). С. 80-84.
3. Алексеев С. В. Проблемы современного понимания методической компетентности учителя. *Журнал «Непрерывное образование: XXI век»*. 2021. № 2(34). С. 73-86.
4. Андрійко І. Ф. Зарубіжні методичні концепції навчання іншомовного писемного мовлення та їх застосування в українському вищому навчальному закладі. *Іноземні мови : науково-методичний журнал*. 2021. № 3. С. 22–25.
5. Андрущенко А. О. Методика формування франкомовної граматичної компетентності у майбутніх філологів (французька мова після англійської) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.02 / Київ. нац. лінгвіст. ун-т. Київ, 2016. 24 с.
6. Антоненко І. І. Моніторинг якості освіти як важлива умова покращення ефективності процесу навчання. *Науково-методичний журнал «Вища освіта України»*. 2019. Вип. № 3 (28). С. 546-551.
7. Беженар І. В. Методика навчання майбутніх філологів англійського писемного мовлення з використанням мовного портфеля : дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.02 / Запоріжжя, 2019. 324 с.
8. Бігич О. Б. Автентичні медіа-ресурси як засіб формування у майбутніх учителів французької мови міжкультурної комунікативної компетентності. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. Т. 70. № 2. С. 165-179.

9. Бігич О. Б., Окопна Я. В. Сучасний студент у контексті особистіснодіяльнісного підходу: за результатами науково-методичних досліджень : монографія. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2022. 148 с.

10. Блонский П. П. Память и мышление : избр. педагогические и психологические соч. : В 2-х т. М. : Педагогика, 1979. Т. 2. С.118-340.

11. Бободжанова Л. К. Формирование иноязычной грамматической компетенции с учетом национально-культурных особенностей изучаемого языка в сфере профессионального общения: автореф. дис. на соискание уч. степени канд. пед. наук : 13.00.08 / Санкт-Петербург, 2008. 24 с.

12. Британ Ю. В. Формування професійно орієнтованої читацької компетенції у майбутніх викладачів англійської мови засобами Інтернет-ресурсів : дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.02 / Київ, 2021. 200 с.

13. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250000 / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. VIII, 1728 с.

14. Вовк О. І. Формування англомовної граматичної компетенції у майбутніх учителів в умовах інтенсивного навчання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.02 / Київ, 2008. 24с.

15. Волкова Н.П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360 с.

16. Голячук С. М. Сучасний стан організації контролю сформованості професійно-орієнтованої франкомовної граматичної компетентності майбутніх вчителів *Ad orbem per linguas*. До світу через мови: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 25 травня 2022 року). Київ: Вид. центр КНЛУ, 2022. С. 479 –480.

17. Гронлунд Норман Е. Оцінювання студентської успішності: Практичний посібник. Київ: Навч. метод. центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005. 312 с.

18. Драненко Г. Ф. Дидактичні властивості блогу в організації навчання французької мови студентів мовних спеціальностей. *Педагогіка та психологія*. 2013. Вип. 22. С. 217-223.
19. Дубко І. В. Метод проектів у навчанні учнів основної школи письма німецькою мовою після англійської : дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.02 / Київ, 2019. 284 с.
20. Евсеев В. В. Самоконтроль усвоения полученных знаний в системе дистанционного обучения. *Сборник Херсон. гос. техн. ун-та*. 2003. № 2 (18). С. 463-467.
21. Єфіменко С. Психологічні особливості студентського віку. *Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]*. Сер. : Педагогічні науки. 2012. №103. С. 140–149.
22. Зайченко І.В. Педагогіка: навчальний посібник для студ. вищих педагогічних навчальних закладів: 2-е вид. Київ : Освіта України. 2008. 528 с.
23. Зимняя, И.А. Педагогическая психология: учебник для вузов. Изд. четвертое, доп., испр. и перераб. М.: Издательская корпорация «Логос», 2009. 384 с.
24. Іванов В. Ф., Волошенюк О. В. Медіаосвіта та медіаграмотність : підручник / за наук. ред. В. В. Різуна. Київ : Центр Вільної Преси, 2019. 352 с.
25. Карташова Л. А., Юрженко В. В., Гуралюк А. Г., Липська, Л. В. Інформаційно-освітнє середовище професійно-технічних навчальних закладів: посібник / За наук. ред. Лузана П. Г. Київ: ІПТО НАПН, 2017. 124 с.
26. Касаткіна О. В. Психолого-педагогічні основи розвитку комунікативної компетентності студентів (на прикладі вивчення англійської мови) : дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.02 / Івано-Франківськ, 2021. 241 с.
27. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи : Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О. В. Овчарук. К. : «К.І.С.», 2004. 112 с.

28. Коновальчук С. А. Зміст поняття інтегрованого навчання професійної діяльності засобами іноземної мови. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2019. Вип. 96 (2). С. 503–506.
29. Кононенко В. Г. Посібник з практичної граматики французької мови. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2004. 127 с.
30. Криворот, Т, Пригодій, М. (2022). Тренінгова підготовка педагогічних працівників до застосування цифрових інтернет-технологій у освітньому процесі. *Professional Pedagogics*, 1(24), 33-41.
31. Кривчикова Г. Ф. Методика інтерактивного навчання писемного мовлення майбутніх учителів англійської мови : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.02. Харків, 2021. 338 с.
32. Липська Л.В. Модернізація інформаційно-освітнього середовища закладів професійної та фахової передвищої освіти в умовах діджіталізації суспільства. Науковий редактор Радкевич Валентина Олександрівна, 2022, 152.
33. Липчанко-Ковачик О.В. Особливості формування граматичних навичок у майбутніх учителів іноземної мови. *Видавничий дім «Гельветика»*. 2019. Випуск 19. Т. 1. С. 31-33.
34. Литньова Т. В. Цілі навчання іноземних мов у світлі сучасного компетентнісного підходу. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2021. Вип. 28. С. 73–76.
35. Лінгводидактичні засади навчання іноземних мов у закладах вищої педагогічної та загальної середньої освіти : Мукачево: МДУ, 2018. 342 с.
36. Льгова Р. А. Инновационная компетентность учителя, как компонент профессионально-педагогической компетентности. *Журнал «Педагогическое образование в России»*. 2011. № 3. С. 34-42.
37. Майєр Н. В. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика: монографія. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2015. 471 с.

38. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика / Бігич О. Б. та ін. ; за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2019. 590 с.
39. Мухаметзянова Ф. С. Технология модульного обучения. Модульно-рейтинговая система контроля: метод. пособие. Ульяновск: Ин-т повышения квалификации и переподгот. работников образования при Ульян. гос. пед. ун-те им. И. Н. Ульянова (ИПК ПРО), 2001. 83 с.
40. Николаев Е. П. Развитие профессиональной компетентности учителя. *Туньктышо. Учитель*. 2021. № 4. С. 58-62.
41. Николаева А.Д. Инновационные процессы в образовании: учебное пособие. Якутск: Изд. дом СВФУ, 2014. 204 с.
42. Овчарук О. В. Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти. Стратегія реформування освіти в Україні. Київ, 2020. 296 с.
43. Орловська Л.К. Формування граматичної компетенції в усному мовленні на засадах інтегрованого навчання у майбутніх учителів англійської мови : дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук : 13.00.02 / Київ, 2010. 301 с.
44. Осідак В. В. Комплексний контроль рівня сформованості англійської граматичної компетенції майбутніх філологів : дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук : 13.00.02 / Київ, 2005. 21 с.
45. Осідак В. В. Особливості застосування проблемно-пошукового методу у навчанні студентів вищих закладів освіти граматики іноземної мови. *Scientific Journal «ScienceRise: Pedagogical Education»*. 2017. № 1 (9). С. 9-15.
46. Осідак В. В. Формування готовності студентів до самостійної роботи у навчанні іноземних мов. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2016. Вип. 2. (84). С. 91-96.
47. Панина С. В. Методологические ориентиры готовности педагога к инновационной деятельности. *Педагогика. Психология. Философия*. 2017. №4 (08). С. 109-115.

48. Пассов Е. И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению : учеб. пособ. 2-е изд. Москва: Просвещение, 1991. 223 с.
49. Петращук О. П. Тестовий контроль у навчанні іноземної мови в середній загальноосвітній школі: монографія. К.: Видавничий центр КДЛУ, 1999. 261 с.
50. Полонська Т. К. Оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи з іноземних мов у контексті компетентнісного підходу. *Проблеми сучасного підручника*: зб. наук. пр., 2019. Вип. 22. С. 224-237.
51. Професійно орієнтоване навчання іноземних мов у старшій профільній і вищій школі: проблеми та перспективи : Колективна монографія / Л. А. Сажко, Л. Я. Зеня, О. В. Бирюк та ін. / за заг. ред. Л. А. Сажко. К. : Вид. центр КНЛУ, 2015. 225 с.
52. Психологічний словник / за ред. В. І. Войтка. Київ: Вища шк., 1982. 214 с.
53. Руснак Д. А. Комплекс вправ для формування франкомовної граматичної компетенції у майбутніх викладачів з використанням навчальної комп'ютерної програми. *Іноземні мови : науково-методичний журнал*. 2009. № 1. С. 38-42.
54. Савенко Т. В. Про роль та місце граматики в програмі комунікативного навчання другої (іноземної) мови). *Вісник ХНУ ім. В.Н. Каразіна. Наукові записи*. 1997. №12. С. 85–88.
55. Сенчина Н.Г. Сутність і структура професійної педагогічної компетентності. *Нові концепції викладання у світлі інноваційних досягнень європейської дидактики вищої школи*: м-ли Міжнарод. наук.-метод. конф. (Київ, 30-31 жовтня 2017 року). Київ : НПУ ім.М.П. Драгоманова, 2017. С. 475-478.
56. Співак В. І. Самоконтроль студентів в іншомовній мовленнєвій діяльності : Навч.-метод. посіб. для студ. пед. вузів / В. І. Співак; Кам'янець-Поділ. держ. пед. ун-т. Кам'янець-Поділ., 2000. 74 с.

57. Стеченко Т. О., Ушакова Л. І. Професійний аспект формування лінгвокультурологічної компетентності майбутніх учителів іноземних мов. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки*. 2017. Вип. 144. С. 298-301.
58. Сучасний тлумачний психологічний словник. Харків: Прапор, 2007. 640 с
59. Сысоев П. В. Спорные вопросы коммуникативного контроля умений учащихся воспринимать речь на слух. *Иностранные языки в школе*. 2008. № 1. С. 8–15.
60. Тенитилова К. С., Беляева В. Г., Абаева С. М. Мониторинг уровня сформированности профессиональной компетентности педагога. *Сборник МНИЖ*. 2022. № 6-4 (120). С. 95-97.
61. Тихомирова О. В. Методика оценивания профессиональной компетентности педагога общего образования. *Ярославский педагогический вестник*. 2020. №1 (112). С. 77-84
62. Топузов О. М. Компетентнісний підхід – стрижень наукових інновацій у навчанні. *Освіта України*. 2016. № 32. С. 10-13.
63. Ушинский К. Д. О первоначальном обучении грамоте вообще: педагогические сочинения в 6 т. Т. 4. М. : Педагогика, 1989. 528 с.
64. Фіцула. М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2019. 352 с.
65. Шарипова Ш. С. Профессиональная педагогическая компетентность учителя. *Молодой ученый*. 2017. № 11(145). С. 511-514.
66. Шерстюк О. М. Сучасні підходи щодо викладання іноземних мов. *Іноземні мови : науково-методичний журнал*. 2000. №1. С. 65-72.
67. Шпильовий В. Д., Жила В. Г. Створення тестів та проведення тестового контролю якості підготовки. Луганськ: Вид-во Східноукр. держ. ун-ту, 1997. 78 с.

68. Ямалтдинова Д. Г. К вопросу о мониторинге в системе образовани. Альманах современной науки и образования. 2008. № 4-2. С. 277.
69. Bakolou M. Stratégies d'apprentissage de langues. URL : <http://www.studygs.net/francais/langlearn.htm>. (date d'accès : 02.03.2022).
70. Cuq, J.P., Gruca, I. Cours de didactique du français langue étrangère et seconde. 4e éd. Grenoble : Presses Universitaires de Grenoble, 2017. 496 p.
71. Introduction au management des universités - Les instruments de contrôle à l'université. URL : https://modules-iae.univ-lille.fr/M23/cours/co/chap04_03.html (date d'accès : 04.10.2022).
72. Johanna Muvira Jangard. Les stratégies d'apprentissage. URL : <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1638793/FULLTEXT01.pdf> (date d'accès : 01.10.2022).
73. Bollecker M. Pourquoi le contrôle de gestion à l'université est-il un échec ?. OpenEdition Journals. URL: <https://journals.openedition.org/pmp/6662> (date d'accès :28.05.2022).
74. Bronckart J.-P. Que faire de la grammaire et comment en faire ?. OpenEdition Journals. URL : <https://journals.openedition.org/pratiques/2959> (date d'accès : 30.10.2022).
75. Chamot, A. U. Preparing language teachers: New teachers become ready to teach learning strategies in diverse classrooms. London: Bloomsbury, 2018. pp. 213-235.
76. Newby D. The role of theory in pedagogical grammar: A Cognitive+ Communicative approach. *Eurasian Journal of Applied Linguistics*. 2015. №1. p. 13–34.
77. Rukminingsih. Assessing Grammar By Using Communicative Activities To Employ Students' Skill And Ability To Use English. Trends and Issues on Teacher Training and Education, Indonesia. 5-6 November, 2015. Vol 1. pp. 502 -508.

78. Secondary S. 12 Tips for Teaching Grammar like a Pro. SECONDARY SARA. URL: <https://www.secondarysara.com/2016/09/12-tips-for-teaching-grammar-like-pro.html> (дата звернення: 07.01.2022).

79. The Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment,:Companion Volume with New Descriptors. Education Department, Council of Europe, 2018. 235 p.

ДОДАТКИ

Додаток А

Анкета для викладачів Київського національного лінгвістичного університету

Просимо Вас ознайомитись із запропонованими запитаннями і відповісти на них. Ваші відверті відповіді допоможуть нам вдосконалити освітній процес на мовних факультетах. Анкетування є анонімним, результати якого будуть використані лише для наукових досліджень з проблеми контролю рівня сформованості професійно-орієнтованої франкомовної граматичної компетентності у майбутніх вчителів. Будьте уважні при заповненні.

1. При здійсненні контролю граматичної компетентності Ви розділяєте контроль репродуктивних граматичних навичок та рецептивних граматичних навичок?

- Так, завжди
- Так, інколи
- Ні, ніколи.
- Інше _____

2. Що є критерієм контролю рівня сформованості рецептивних граматичних навичок, на Вашу думку?

- точність розуміння
- правильність вживання
- інше _____

3. Як Ви зазвичай реалізуєте контроль рівня сформованості професійно-орієнтованої франкомовної граматичної компетентності?

4. Як часто ви використовуєте тестування для поточного контролю рівня сформованості професійно-орієнтованої франкомовної граматичної компетентності? Оцініть від 1 до 10, де 1 - ніколи, 10-завжди.

5. Як ви реалізуєте вимогу «індивідуалізації» до контролю на заняттях?

6. Чи вистачає, на Вашу думку, засобів для здійснення контролю рівня сформованості професійно-орієнтованої франкомовної граматичної компетентності студентів? Оцініть від 1 до 10, де 1 - не вистачає взагалі, 10 - повністю вистачає.

Додаток Б

Анкета для студентів 2 курсу

Просимо Вас ознайомитись із запропонованими запитаннями і відповісти на них. Ваші відверті відповіді допоможуть нам вдосконалити та реорганізувати освітній процес. Анкетування є анонімним, результати якого будуть використані лише для наукових досліджень з проблеми контролю рівня сформованості професійно-орієнтованої франкомовної граматичної компетентності у майбутніх вчителів. Будьте уважні при заповненні.

1. Як ви себе почуваєте під час контролю?

- Спокійний(-на), не хвилююся
- Завжди нервуюся та хвилююся
- Інше _____

2.Що можна було би змінити задля зменшення стресу під час контролю, на Вашу думку?

3.Чи подобаються Вам, як викладачі в університеті організують контроль?

- Так
- Ні
- Інше _____

4. Чи підтримуєте Ви метод тестування задля контролю?

- Так
- Ні
- Інше _____

5. Чи хотіли би Ви змінити організацію контролю?

- Так
- Ні
- Інше _____

6. Що би Ви хотіли змінити?

7. Чи відчуваєте ви професійний компонент при організації контролю?
(Професійний, тобто той що розвиває Вас як майбутнього вчителя)

- Так
- Ні
- Інше _____

8. Які прийоми при контролі Вам запам'яталися найбільше під час освітнього процесу?

9. Чи були Ви щирі під час анкетування?

- Так
- Ні

Додаток В

Вхідне тестування студентів

1. Pour former le conditionnel présent...
 - Vous devez sélectionner le verbe présent et ajouter les terminaisons.
 - Vous devez tenir compte de la conjugaison du sujet "ILS" dans le présent.
 - Vous devez choisir la même base du futur simple et ajouter les terminaisons.
 - Vous devez prendre le verbe en subjonctif présent plus les terminaisons.
2. Les terminations du conditionnel présent sont :
 - ais-ais-ait-ons-ez-aient
 - ai-as-a-ons-ez-ont
 - e-es-e-ions-iez-ent
 - ais-ais-ait-ions-iez-aient
3. Complétez les phrases :
 - Si je gagnais au loto, je (donner) de l'argent aux associations.
 - Si nous avions plus de temps, nous (voyager) plus.
 - S'elle pouvait, elle (travailler) à mi-temps.
 - J' (aller) plus souvent à l'Opéra si mon ami aimait ça.
 - Il (réussir) mieux s'il travaillait plus.
 - Tu (vouloir) sortir avec moi, ce soir?
 - Nous (aimer) aller au cinéma aujourd'hui.
 - Si tu m'aidais, nous (finir) plus vite.
 - Est-ce que vous (pouvoir) fermer la porte, s'il vous plaît ?
 - S'ils avaient du temps, ils (venir) me rendre visite en février.
 - Marc (aimer) manger des crêpes.
 - Je pensais que tu (être) ____ à la maison dimanche.
 - Est-ce que vous (pouvoir) ____ fermer la porte ?

- Si tu m'aidais, nous (finir) ___ plus vite.
4. Conjuguez au conditionnel présent :
- Nous _____(manger)
 - Vous _____(finir)
 - Nous _____(attendre)
 - Tu _____(parler)